

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona
Egy hétre ..... 2 korona

VIDÉKEN:
Egy évre ..... 28 korona
Egy hétre ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
A hasábolos petit sor egyszer 20 fillér
minden következőnél 15 fillér

Nyomatott szórakozás 40 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 151

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherceg-ut 22 sz.
TELEFON-SZÁM: 151

Arad, 1908.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szerda, január 29.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezérólk: On revient.
- A drágaság ellen.
- Panaszos bírósáztársasok.
- Aradi tanítók harca.
- Dános II.
- A nagysága revolvere.
- Krivány a fogházban.
- A Széchenyi-Wanderbilt esküvő.
- Talált levelek.
- Emberkinzás a hadseregben.
- Kik obstruálnak?
- Tárca: János püspök.

On revient.

Arad, január 28.

Városunk jeles fia megint sikkasztott. Ugyanazzal a biztos kézzel, amely a megyei árvapénztárból kiselejtezte az öreg földtehermentesítési kötvényeket és tiszta, finom diósgyőri papirost tett a helyére, most belemarkolt a régi erkölcsi igazságok, büntetőjogi alapelvek kincstárába. Elisikkasztotta azt a tételt, hogy a börtönnek korrigáló hatása van és helyére dobott egy eddig értéktelennek, pusztá papirosnak tekintett fölfogást: a Lombroso elveit. Kriványt nem javította meg a nyolc esztendőös börtön; ujjaéledt szabadságának első szakaszában megint bünt követett el. A feleségét akarta meggyilkolni; azt a nőt, aki nem utálta az ő nevét, megbocsátotta mocskos multját s élettársául szegődött. Ezt az embert nem az élet szerencsétlen véletlenei, nem a körülmények kikerülhetetlen áradata ugratta a bünbe. Ez a tagadhatatlanul érdekes személy, ez a füzetes regényhős: született gonosz-

tevő. Talán a dudorok is megvannak a koponyáján, amelyek a vele együtt világra jött bünös hajlandóságra mutatnak. A baj pusztán az, hogy Aradmegye, mielőtt gyámpénztá osává választotta s Kaltenhuberné, mielőtt hozzáment, — egyformán elfelejtették ezeket a dudorokat megnézni.

A börtön nem javított rajta semmit. Az igaz, hogy nem is volt olyan kegyetlenül javító az ő bünhődése. Krivány fölülemelkedett a közönségesen a bünében s elhagyta a sablont a vezeklésben is. Magyarország letartóztatási intézeteiben ő volt talán az egyedüli rab, aki nyolc esztendőt egyszerű ü yészégi fogházban ült le. Más, szürke rab, ha a bíróság ilyen tekintélyes idővel tiszteli meg, azt már a fegyházban tölti el. Kriványt azonban nem szállították a fegyházba. Beteg volt a szegényke; még akkor is, a mikor egészen kipihente a gyomor-kattarrust, a melyet a szép idők túlságosan kövér életmódja és a rendületlen pezsgőfogyasztás okoztak. Hát itt hagyták. S a mig a többien, a közönséges fegyencek Nagyenyeden, meg Vácott durva rabmunkát nyögtek, ő itt, a rabkórházban a foglyok fejcéduláit festegette. Igen kedves multság ez: különösen, ha valaki olyan kaligrafikus kedvteléssel üzi, mint a hogy ő tette. A mikor pedig egészen fölgyógyult s az orvosi vélemény is levette róla a kezét; már csak vagy másfél esztendeje volt hátra. No, erre a kis időre csak nem fogják inkommodálni azzal, hogy elszállítsák!

Természetesen; nincs kizárva, hogy akkor is újra „bünözött“ volna, hanem

ilyen finom garnizon-fogság, hanem nehéz fegyencélet után szabadult volna ki. Az ő esete bizony nem az első. Hiszen nemcsak visszaeső bünösök vannak, hanem olyanok, a kik a rabságban új bünt tanulnak. Akárhány példa volt arra, hogy a fegyházbéliek egymástól eltanulják a pénzhamisítást, a mi igen finom, jól jövedelmező ipar, ha az ember okosan üzi. Krivány, a hivatásos sikkasztó is új mesterséget tanult a börtönben, a gyilkolást, a melylyel nagyon hamar sietett kísérletet tenni. Hogy ebben nem tudott annyira remekelni, mint a sikkasztásban, alighanem azon mult csak, hogy ebben nem volt olyan prakeszisa, mint amabban.

És azon a durva sértésen kívül, a melyet Krivány az erkölcsi jogrenddel szemben újfent elkövetett, vastag kellemtelenséget okozott egy mostanában divatosá vált társadalmi áramlatnak, a rabsegélyezésnek. Ennek hívei azt vallják, hogy a társadalom nem követelhet nagyobb és több bünhődést a bünöstől, mint a mennyit az igazságszolgáltatás tagja bevasal. Ha ezt kiegyenlítette, készen van s neki van joga a társadalom segítségét kérni arra, hogy bajok és a bünnek új kísértése nélkül kezdhesse meg a visszahajnalodott tisztességes életet. Szép, léleknek tetsző elvek; csak hogy a valóság néha megcsufolja őket. Krivány nem volt a rabsegélyezésre ráutalva, — sőt, ha nem csalódunk, alapítványt tehetett volna a rabsegélyző egyesületnél, vagy kifizethette volna annak egész tőkét. Nála anélkül is meg volt minden feltétele annak, hogy kísértések nélkül kezd-

János püspök.

Desseoffy Sándor örökét, a csanádi püspöki széket Csernoch János esztergomi prelátskanokok, néppárti országgyűlési képviselő foglalta el. Talentumos, erős buzgalmu, érdmes ember került abba a fényes méltóságba, mely Szent Gellért, Héderovári Saul, Martinuzzi, Verancsics, Szélephényi és Lonovics püspök nagy emléket őrzi.

Csernoch János még erejének duzzadó teljességében van, idén tölti be ötvenhatodik életévét. Nem hangos szereplője a nagy nyilvánosságának, de a huszadik század papja, ki világhoz a komoly, erős tettek fórumát, nem pedig az illuziók vigasztalan krematóriumát látja. A kik még mint Simó János hercegprimási titkárát ismerték, előre sejtették pályafutását. A primási palotában, a hol az esztergomi főegyházmegye s részben az egész ország vallási életének időszálai összefutnak, régen folytak a dolgok oly simán, miut Csernoch alatt. Elfáradván élete vége felé Simor primás, a megnyugvás biztosságával hagyta a Csernochrteendői java részét. Az esztergomi főegyház-

megyében elég gyakran kerülnek nemzetiségi nehézségek a felszínre, ezeknek elintézésében neki, a tót nép szülöttjének, mindig elsőrangú szerepe volt. Tudás, erős diplomáciai érzék s az emberi gyöngeségek bölcs megértése kiváló tulajdonságai.

Nagy lépésekkel haladt előre az egyházi rangfokozatok lépcsőjén. Harminchat éves volt, mikor primási titkárból esztergomi kanonokká nevezték ki, két évvel utóbb pedig a sávniki apát címet nyerte el. Kanonoki életének magányában irodalmilag is szép működést fejtett ki. Köryvei: *Szabadság és verseny az oktatásban*, *A halottiétegről s A zárdái élet céljai*. Ezekon kívül sok cikket írt a katolikus napilapokba s a *Magyar Sion*, *Religió*, *Magyar Korona* című egyházi folyóiratokba. Kötetet tesz ki szentbeszédeseinek, kisebb értekezéseinek száma. A katolikus nagygyűléseken, melynek állandó szónoka volt, a katolikus iskolaügy fejlesztésére adott új, okos gondolatokat. Általában, a katolikus iskolaügy kedves tárgya lelke szeretetének. Nagy összegeket áldozott is e célra. Tanítók, papok, diákok számára tett alapítványokat s kiválóan szép emléket állított magá-

nak szülőföldjé, a nyitramegyei Szokolca lakosainak szívében. Takarékosága sok jótékony-ságot tett lehetővé. Hasznos tevékenységet fejtett ki a katolikus autonómia kérdésében is. Esztergommegyének ő volt egyik autonómiai képviselője.

Már Simor János püspökké akarta tenni kedves emberét, de a halál utját törte szándékának. A nagyemlékü hercegprimás sirbaszáll-tával Csernoch János pályája nem állt meg fejlődésében. Mint a szakolcai kerület néppárti képviselője, 1901-ben a parlamentbe került, a hol toleranciája, egyéni szeretetreméltósága s világos, éles gondolkozása csakhamar megszereztek számára a szimpátiákat. Sokat dolgozott a bizottságokban s kivált a néppárti körben, a melynek tagjal fontos dolgokban mindig megkérdik véleményét. Kevesen tudják, hogy a vasutassztrájk idején az ő békülékeny szelleme erősen hozzájárult a feszült helyzet kedvező megoldásához. Alkalmadtán a Házban is beszélt s ilyenkor tartalmas szavak gördültek ajkairól. Legutóbbi fölszólalása a nem állami tanítók fizetésrendezéséről szóló törvényjavaslat tárgyalására esik. Az ő módosítására mondta

hesse meg az új erkölcsi tavaszt. Még feleséget is kapott hozzá, mert a börtön után szintén „nem jó az embernek egyedül lenni.“ És még is újra bünbe esett, sőt, amint kiderül, intim családi élete is tele volt apró, rejtegetett anyagi eltulajdonításokkal. S ezt tette ő, akit az igazságszolgáltatás olyan kiméletesen vezekeltetett meg! Ha néhányan ezt a példát követik, a rabsegélyező egyesület nagyon kevés adakozót fog szerezhetni. Az adakozó emberek így fognak gondolkodni: Ha már romlott embereket kell istápolni, legalább — a börtönbüntetés előtt érje őket az istápolás.

Visszakerült, a szabadság szigetén való rövid vendégszereplés után a börtönbe. S hogy a visszatérés sziliszzerű legyen, hasonló az első bevonuláshoz: Krivány újra beteg, s az útja a maros-utcai kaputól egyenesen a rabkórházba vitt. Boldog véletlen, öngyilkos szándék, vagy egyéb, amely a golyót a lábába csempészte, — s amely újra lehetővé fogja tenni, hogy ne vigyék a fegyházba. Mert úgy látszik, a börtöntől nem iszonyodik, csak a fegyháztól fél. Talán abban se a durva munkát, a bőrig való lenyiratást utálja, hanem azt, hogy az végkép nem uri hely. Ő pedig ur akart lenni, mikor ezerkétszáz forintos kishivatalnok volt, ur a bíró előtt, ur a börtönben és ur a második házasságban, amikor az ő egyéniégét meg nem értő asszonyra hidegvérrel revolvért süttött. Nem ráspolyozta le uri voltát a börtönnek nivelláló ereje: ő külön rab volt, mint a többi. És sokkal nagyobb ur, hogysen nyolc kis esztendő előjessze az új bűnöktől, amikor ő arra gusztust érez!

Uj államtitkár a belügyminisztériumban. Függetlenségi képviselők között elterjedt hírek szerint a kormány még az általános választói jogról szóló törvényjavaslat betervezése előtt, amit március végére várnak, be fogja tölteni a belügyminisztérium második államtitkári állását. Az új államtitkár a függetlenségi párt tagjai közül nevezik ki s arra *Hoitsy Pál*, *Bizony Akos* és *Holló Lajos* nevét emlegetik a legsűrűbben.

ki a Ház, hogy a tanácsal foglalkozó szerzetesek és apácák a többi tanítóval egyenlő elbírálás alá kerüljenek. Püspökké kinevezésével nem szakad meg politikai tevékenysége. Képviselői mandátumát legalább egyelőre megtartja. Közjoggal ez azzal a lemondással jár, hogy főrendiházi tagsági jogát nem gyakorolhatja.

Meszlény Gyula püspök halálával már a szatmári püspökséget *Csernoch János*nak ajánlotta föl a kormány. Politikai okok akkor lehetetlenre tették, hogy az ajánlatot elfogadják. Hogy most a csanádi egyházmegye élére áll, ezt minden ismerője örömmel látja. Eddig sem módja, sem alkalmá nem volt arra, hogy oly intézményeket létesíthessen, melyekre lelkének nemes hovályai vágnak. Kitűnően rendezett püspökségének nagy jövedelme azonban hatalmas eszköznek kínálkozik arra, hogy a délvidek hitéletét emelje, a derék csanádi magyarok és hazafias szerbek kulturáját erősítse. Szociális tevékenységére is tág terület vár. Csanád vezér földjén előreláthatólag igen hamar meg fogják szeretni az új püspököt s a papság épp oly kitartással fogja támogatni munkájában, mint a hogy megértője lesz a világi társaság is.

A drágaság ellen.

Piaci közvetítők Aradon.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 28.

Annak az akciónak során, amelyet a város a piaci drágaság leküzdésére megindított, felszínre került a hatósági ellenőrzés alatt működő piaci élelmiszer közvetítők eszméje. Ezek a termelőktől, a gazdáktól bizományba vették át az élelmi cikkeket, amelyeket az aradi piacon, a hatóság által megszabott árak és jutalék mellett adnának el. A városhoz két ajánlat is érkezett, amelyek benyújtói bizonyos kötelesek mellett a hatósági közvetítőt megbízásra akartak vállalkozni.

A tanács ebben az ügyben bizottságot küldött ki, amely ma délután *Löcs Rezső* gazdasági tanácsos elnöklésével ülést tartott. Az ülésen a tanácsos előterjesztette *Reinhart Gyula* kereskedelmi és iparkamarai alelnöknek a drágaság és a hatósági közvetítők ügyében készített, alapos memorandumát, amelyet a lapok ismertettek. Azután elkészítette a hatósági ellenőrzés alatt működő piaci közvetítőkkel kötendő szerződés tervezetét, amelyet a gazdasági tanácsos és a főkapitány dolgoztak ki.

Faragó Rezső ismerteti azokat a tapasztalatokat, amelyeket itt-ni termelők és kereskedők a Budapesten működő hatósági közvetítőkkel szemben szereztek. Tagadhatatlan, hogy ezeket sok panasz érte, amelyeknek csak az orvosossága, ha a város nem ad kizárólagosságot, hanem szabad teret nyit a versenytársak. Azon intézmény helyett, amelyet *Reinhart* elterjesztésében említ, ajánlja, hogy a város keresse meg az *aradvármegyei gazdasági egyesületet*, hogy a gazdák bevonásával, a budapesti „Magyar gazdák vásárcsarnok ellenző szövetségének“ mintájára piacellátó szervezetet létesíten. Kizárólagosságát azonban ez sem élvezne. Kivánatosnak tartaná, ha a *baromfiakkal való házalást* megiltatná, vagy korlátozná, mert itt érzik legjobban a drágulást s mert főképp ez ad ösztönzést a házaló kofáknak az elővásárlásra, ami ellen bajos a védekezés. Kivánatosnak tartja, hogy a hatósági közvetítésben se a közhatal, se a gazdák ne lássanak hivatalos szervezet, hanem pusztán hatósági ellenőrzés alatt működő, kaució-vállalkozást.

Reinhart Gyula, *Sarlot Domokos* főkapitány és *Zubor Andor* főszólamási után pontonként tárgyalta a szerződés tervezetét, amelynek főbb tartalma ez: A hatósági ellenőrzés

alatt működő élelmiszer bizományos kizárólagosságot nem kap. Aki erre vállalkozni óhajt, tartozik háromezer korona óvadékot letenni, emellett a tanács a megbízhatóságtól teszi függővé, hogy a jogot neki megadja. Címében és üzleti cégében kitüntethető, hogy Aradváros hatóságának ellenőrzése alatt működik. A várostól ingyen piaci helyet, az üzlethez szükséges vizet és jeget kapja. A bizományba kapott áruk után kis mennyiségeél 12%, nagyobb mennyiségnél 7% bizományi díjat vehet. Az eladási árakat minden héten a gazdasági szek állapítja meg, a körülmények és a más városokból vett piaci árjegyzések figyelembe vételével. A bizományos legalább 100 000 korona piaci forgalmat tartozik felmutatni. Amennyiben a megállapított áraknál drágábban árul, a város megbírásgohtolja, sőt harmadszor való ismétlődés esetén a szerződésről el is mozdíthatja.

A szerződés-tervezetet a tanács a közgyűlés elé terjeszti, nemkülönbön azt a javaslatot is, hogy a város a gazdasági egyesületet a gazdák piac-ellátó szervezetének szervezésére megkeresí. Azt az indítványt, hogy a kofák hazalása korlátozassék, a bizottság nem fogadta el.

Panaszos bíróválasztások.

Monstreküldöttségek az alispánnál

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 28.

Tegnap délelőt egy körülbelül kétszáz tagból álló küldöttséget vezetett *Marsieu Jusztin dr.* *Dálnoki Nagy Lajos*, Aradvármegye alispánja elé. A küldöttségben *Kovasszinc*, aradmegyei község választó polgárai vetek részt, hogy a folyó hó 20-án megtartott bíróválasztás miatt panaszt tegyenek az alispánnál.

Megírjuk, hogy a nevezett rapon *Kovasszinc* községben megejtett bíróválasztás alkalmával a csendőrség lépett közbe. *Cure János* lelkész le is tartóztatta és *Világosra* vitte, a honnan a polgárok kérelmére másnap szabadon bocsátotta őt *Faragó Gyula* főszolgabíró. A választás alkalmával a főbíró *Ardelaán Mihályt* jelentette ki megválasztott bírónak.

A panasztevő küldöttség nevében *Marsieu dr.* az alispán előtt elmondotta, hogy a község polgárai nem nyugszanak bele a választás eredményébe, mert azt nem tekintik törvényesnek.

Nem tekintik törvényesnek azért, mert a szavazatszám küldöttség elnökét nem a kép-

Toselliné impresszáriója.

Még emlékezünk rá, hogy *Tosselli Eurico*, Montignoso grófnőnek, a szász király egykori feleségének a férje, a múlt ősszel, amikor a grófnővel egy bekelet, koncertkörútra készült Amerikába. Akadt egy impresszárió, aki a zongoraművész *Tosselit* szerződtette volna, de a tárgyalás *Tosseli* horribilis követelése miatt fejbemaradt. Az impresszárió most feléleveníti azokat a beszélgetéseket, amelyeket *Montignoso grófnővel* folytatott a tárgyalások idejében s amelyek során sok érdekes apróságot mondott el a nagy múltú asszony magáról, a szász udvarról és mostani társaságáról. — Az indiszkréciót azzal kezdi az impresszárió, *Casper William*, hogy hogyan ismerkedett meg *Toselliékkel*, akiket az amerikai turné ügyének megbeszélése végett *Fiesolében* meglátogatott *Casper* tíz napot át tárgyalta *Toselliékkel*. Gyakran egyedül maradt az asszonnyal, aki ilyenkor szívesen beszélgetett a szász udvarról, majd új házasságában töltött idejéről és érdekesebb eleményeiről, különösen szívesen csipkedte a drezdai udvari társaságot, volt férjét azonban kiméte. Szeretett csufolódni a londoni társaság prudériája fölött.

— Londonban a *Cecil* szállóban szálltak meg

— már mint *Toselliék* — egy közös hálószobában és gróf *Arens* neve alatt jelentették be magukat. Egy riporter mindazonáltal kiszimatolta az ottlétüket és sietett a szálló tulajdonosnőjéhez:

— *Mistressz!* az ön szállójában egy hercegnő lakik.

— Bolond beszéd — válaszolt az asszony — a hercegnők a *Buckingham* palotában laknak.

A riporter nem tárgított, a szálló tulajdonosnője lassan lassan hinni kezdte, hogy igazán van. Néhány perc múlva fölment *Toselliék* szobájába és felhárborodva kiabálta:

— Asszonyom, ön nem esküdött meg az urával.

— Dehogynem — válaszolt a grófnő

— Akkor mutassa meg az esketési bizonyítványát!

Toselliné megmutatta. De most még hosszabban nyult a derék asszony arca:

— Igen, igen — dadogta — önök megesküdtek, de csak ma és önök már nyolc nap óta laknak mint férj és feleség az én szállóamban. Na ez igazán sok. Asszonyom, önök rögtön ki fognak költözökdni.

— *Ime* — beszélt *Toselliné* — így dobtak ki engem a szállásomból, engem: *Mária Antonietta*

viselőtestület választotta, hanem a képviselőtestületi ülésen enékö főszolgabíró *kinevezte*. Neumann Mór községi orvost bizta meg a tisztség ellátásával, noha az orvos a *választás előtt négy nappal telepedett le* Kovaszinca és ott szavazati joggal nem bír, de a szavazókat sem ismeri és így megírtíthetett, hogy bárki másnak a nevében is szavazhatott.

A küldöttségben megjelent polgárok azért is tiltakoztak Ardeleán megválasztása ellen, mert őt nem a többség, hanem — a kisebbség választotta meg. *Marsieu dr.* előadása szerint a kovaszinciak *Szenzsorszán Jóca* és *Kiss Marián* között akartak választani. A főszolgabíró azonban *Ardeleán Mihályt* és ennek sógorát *Berzován Gavret* és egy *Petykó Pál* nevű kocsmároszt jelölte, a másik, hogy a jelölést a képviselőtestület, mint illetékes fórum, elé terjesztette volna. A szavazás folyamán a szavazók tömegesen *Petykó Pálra* szavaztak le és a főszolgabíró attól tartván, hogy *Ardeleán* megbukik, a csendőrökkel elállatta az ajtókat s a községháza előtt várakozó két, vagy háromszáz szavazót nem bocsátotta az urna elé és kihirdette, hogy *Ardeleánt* a szavazók bírónak választották. A küldöttség panaszt emelt a miatt is, hogy a főbíró záróirat nem tűzött ki, hanem 70 szavazat leadása után, noha látta, hogy a szavazók nagy része megjelent a szavazásra, kihirdette az eredményt.

A választási aktus ellenőrzésére hivatott bizalmi férfiak kiutalása is törvénytelen volt, mondták panaszai során *Marsieu dr.* az alispánnak, mert ezeket is a főszolgabíró nevezte ki, ahelyett, hogy a képviselőtestület által választotta volna meg őket. Egyik bizalmi férfi érte alá sem írta a választási jegyzőkönyvet. Miadzeik a apján arra kérték az alispánt, hogy rendeljen el szigorú vizsgálatot és a választást semmisítse meg.

Dálnoki-Nagy Lajos alispán azt válaszolta a küldöttségnek, hogy a vármegyei törvényhatósági bizottság előfelebbzés formájában terjeszték be panaszukat s ő pártatlanul a legnagyobb szigorral fogja megvizsgálni az ügyet.

A felebbzést ma fogja *Marsieu dr.*, mint a panaszt évők megbízott ügyvéle a vármegyénél beadni Kovaszinc választóinak tanyomó többsége aláírta a felebbzést.

Ugyancsak előjárósági választási panaszokkal járunk az alispán elé *Simánd* és *Székkudvar* aradmegyei községek küldöttei.

Simándon január 29-ikére tűzte ki *Csukai Lajos*, a kisjenői járás főszolgabírójának a jelölését megválasztását. A pacaszos választók arra kérték az alispánt, hogy halasztsa el a választást, mert: a községben még az eddigi választói névjegyzék sem készült el, az új képviselőtestület sincs megválasztva. Az alispán azonban telefon útján intézkedett, hogy a választás addig elhalasztandó, míg a választói névjegyzék elkészült és az jogerőre emelkedik s míg az új képviselőtestület megválasztható lesz és az egybeírja meg a jelölést.

A *székkudvariak* a legutóbb lefolyt bíróválasztásnál arra kérték a választást vezető *Édes Elemér* szolgabírót, hogy az általa jelöltek főúti névszerinti szavazást rendeljen el. A névszerinti szavazást kérő ívet huszan írták alá. A szolgabíró ezt nem vette figyelembe, hanem *Árgyelán Mihályt* egyhangúlag megválasztott bírónak jelöltette ki. Az alispán tudomásul vette a pacaszos azt mondván, hogy a küldöttségnek, hogy forduljanak felebbzéssel a vármegye közgyűléséhez.

Aradi tanítók harca.

Siculus Kováts Ferenc — Czobor Ottó ellen.

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, január 28

A nyáron kinos felütést keltő *Kováts Ferenc* városi tanítónak *Foltos* ezér a hegyen cím alatt kiadott röpirata, amely a városi tanítás ügyének régi kiváló alakját sorra lerántotta és megvádolta. A röpirattal szemben az iskolások adott legelőször észrevétel a magt. madotaknak, konstatacióval a vádak igaztalanosságát és *Kováts Ferencet* fegyelmi vizsgálat alá vonták.

A *Siculus-Kováts* röpirata többek közt *Czobor Ottó* tanítót is bánalmazta. Erre *Czobor* egy hivatali nyilatkozattal felelt, amelyben *Siculusnak* Catoskodó fellépése ellenében a következő kérdések alakjába foglalt vádakot írta:

— Szabad-e a tanítónak részegen megjeleni az iskolában? Szabad-e gyűjtést rendeznie névnap ajándékokra, s ezt a zsebében feljeleni és az ajándéktárgyat az ő — *Czobor Ottó* — hitelére beszerezni? Illet-e egy havi fizetésről két nyugdíjat kiadni, s az egy ket előre

— Hát Eurico?

— Egy pár napra elválthatnak, Londonban majd megint találkozhatnak. — Más tervet is tudok: Fölültem önöket egy automobilba. Toselli is velünk jöhet, persze áruhában, mint soffőr. Genuából szökünk és férje Genuából üldözésünkre indul. Persze, nem az igazi férje, hanem a „Daily Mail” olaszországi levelezője — Toselli ur maszkjában. Genuából mindjárt világgá kürtölheti a „Daily Mail” útján a szökés híreit is. Megindul a hajsz. Mi Franciaország felé megyünk, az al-Toselli utánunk. Marseilleben, Lyonban Reimsban, a „Daily Mail” tudósítói várnak ránk. Végül Toselli utólér bennünket és elrabelja a kis Monikát!

A grófné itt közbekialtott:

— Bolondokat beszél.

— Dehogy! Egy hamis Monikát kap a Toselli helyettese s azt a leánykát boszából elküldi a szász királynak!

— De hiszen ez humbug!

A tervből nem lett semmi. — Toselli végül még a 4000 frankot is keveselte Casper pedig a fantasztikus szövegű epizód nélkül a 4000 frankot is sokallotta.

elzálogosítani, a másikkal pedig a zálogos hiteltelő előtt felvenni?

Ezokra a kérdésekre *Siculus* másnap nyilatkozott és azt mondta:

— A két nyugdíj és a részegség emlegetése tendenciózus rágalom. Ha én olysmít követtem volna el, amit Ön nekem imputál: százszor a nyakamat törék, mert hát én nyakas és szókimondó ember vagyok.

Ezek után *Siculus* felalalmazást adott a nagyváradi ügyésznek, hogy sájó útján elkövetett rágalmozásért indítsa meg *Czobor Ottó* ellen a bünvádi eljárást. Ez meg is történt. Az ügyész vádat emelt, a vizsgálóbíró elrendelte az állítások valódiságának a bizonyítását. Kihallgattak egy sereg tanu. A tanúk vallomással a apján a nagyváradi ügyész *megállapította*, hogy *Czobor állításai végig igazak*, tehát nem rágalmozta *Kovátsot* s így vádnak ellene nincs helye. Megállapította az a vizsgálat során már s épen ezért az ügyet esküdtzéki tárgyalásra sem engedte, hanem a vádat elejtette és a megszünetet indítva, hozta 24281/1907. szám alatt. Indokolásának a lényege a következő:

Peter Pál József tanu vallotta, hogy egy ízben az iskolában sértetett letartott, hogy *itt s. Fülöp* Endre egy alkalmmal satta rajta az ármatársaság jelszót, s azt, hogy a szokott ártóbb kedvű volt. *Rákosi Flóris* szerint egy ízben ugy jelent meg az iskolában, hogy ártatlanság jelszót írtak rajta és jobb kedvű volt. A vizsgálat során serte t beszámolóban ismeri, hogy 1906. november 30-án *Fülöp Endre* igazgatónak a tanúk nevében tscheit számlájára egy tíz koronás csonarót vet hiteltbe, s ennek arát csak két hét múlva fizette ki. *Rákosi* szerint e célra menteg nyolc korona gyűjtése az iskolában s ezt serte tnek veteli célra átadta; ugyanakkor serte t kijelentette, hogy nála 6 korona van. Ezen tanu stótt később beismerde, hogy a tárgyat azért nem fizette ki, mert nem volt pénz nála s mert a kereskedőt nem ismerte, azért írta a terhelt számlájára. Így ad a elő az esetet *Siculus* beírta *Oskar* is. *Rauch* Rujmund szerint 1907. november 30-án a sértett megjelent nála s kijelentette, hogy a terhelt számlájára vesz az igazgató névnapjára egy tíz koronás cukortartót, írja azt a terhelt számlájára. Tanu megette, később terhelt utakozott és sértett karcsony táján megfizette a tartozást.

Végül *Bokor Alajos* és *Maurer Mihály* azt vallottak, hogy *Wiacsil* Karoly von igazgatótól hallották, hogy sértett tőle, mint a segélyalap kezelőjéről 20-40 korona összeget kért kölcsön, aminek biztosításul következő havi nyugdíját átadta s mikor *Wiacsil* ezen nyugdíjával az esedékeség napján a városi pénztárhoz ment, azt az értesítést kapta, hogy sértett ezen havi fizetését előre esen felvette. *Marin Kovits* Peter tanu is így vallott, azon hozzáadásal, hogy *Wiacsil* a nyugdíjat is mutatva. *Gombos Endre* vallotta, hogy sértett egy havi nyugdíját *Wallfiscer* Árminnál elzálogosította s azt az értesítést kapta, hogy sértett előzetesen felvette a pénzt.

Mint hogy terhelt állításait bebizonyította, a B. P. 268 §. utolsó bekezdése szerint nem büntethető, a vádat tehát elejteti, illetve a vizsgálat megszünetését indítványozni kellett.

Erre az ügyész indítványra a törvényszék vádtanácsa megszünetelte *Czobor Ottó* ellen a bünvádi eljárást, hivatozással arra, hogy a bünvádi perrendtartás szerint azokban az ügyekben, amelyekben az ügyész felalalmazás alapján já el, a vádat a feljelentő, illetve sértett át nem veheti.

A kinos ügynek tehát végérvényesen vége van. *Czobor Ottó*nak a legteljesebb elégtételt adta a bíróság: még csak vád alá sem helyezték. Az ő felmentése azonban *Kováts Ferenc*re eltelés. Az ellene indított fegyelmi ügy a bünyügy elintézéséig függőben maradt. Most folytatják. És miután a vádak igaz voltát most már bíról ha ározat állapította meg, előre látható az ítélet. A fegyelmi vizsgálat alatt még súlyosab-

Lujzát, osztrák főhercegnőt, Szászország volt trónörökösőjét. Hát nem érdekes? — Más alkalommal meg ezt beszélté:

— Ön, mr. Casper, el se képzelheti, milyen ostobául furcsa az udvari élet. Egyszer elfelejtettem bezárni a szobám. Giron éppen nálam volt, mikor az egyik udvarhölgy belépett. A hölgy szigorú arca egyszerre csak megmerevedett, mint a Meduza feje. Szólni akart, de nem tudott. Végre nagynehezen kibökte:

— Fenség, ta én háborgatom? —

Casper 4000 frankot fizetett volna *Tosellinek* minden fellépésért. De hogy ezt a nagy összeget fizethesse, a ravasz impresszárió valami különös trükkön törte a fejét. *Toselli* művészetében nem bizott eleget. Tudta, hogy az amerikaiak ugyis csak a *Tosellinét* kedvéért fizetnek a tíz dollár belépődíjat és még szivesebben fizetnek, ha az érdekes asszonyt valami új botrány még érdekesebbé tenné.

Meg is mondta, min törí a fejét:

— Asszonyom — szölt *Tosellinéhez* — engedje, hogy megszőktessem, önt is és *Pia Monikát* is.

Tosellinét nevetett:

ban vallottak a tanak ellene. Különösen terhelő volt Bokor Alajos vallomása, aki a vizsgálóbíróknál még nem tudott visszaemlékezni arra, hogy közvetlen tudomása is volt a nyugták kétszer való értékesítéséről, de a fegyelmi vizsgálatnál má: emlékezett, hogy meg is fedte ezért Kovácsot s ez beismerte tettét előtte.

Megszavaztatik!

A delegációk működése.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, január 28.

A delegáció külügyi és tengerészeti albizottsága ma befejezte tanácskozásait és a függetlenségi párti delegátusok hűségesen megszavazták a közös ügyek céljaira szükséges milliókat. És valamikor nem is olyan réges-régen a függetlenségi párt nem ismerte el a közös ügyek fennállását és elvi álláspontja abban jutott kifejezésre, hogy Kossuth Lajos utasításához ragaszkodva a párt tagjai nem mentek be a delegációba.

De ez régen volt. Most az alábbiakat jelentik Bécsből:

A közös ügyek tárgyalására kiküldött magyar országos bizottság külügyi albizottsága ma délelőtt 10 órakor Zichy Tivadar gróf elnökségével folytatta a külügyi költségvetés tárgyalását. Az első szónok Nagy Ferenc volt, aki kijelenti, hogy a külügyminiszter exozéja rá jó benyomást tett. A külügyminiszter jó örökség gyanánt átvette elődjétől a hármasszövetséget, rossz örökség gyanánt a macedon kérdést. A hármasszövetség megerősítésében a magyarság teljes lélekkel támogatja a külügyminisztert és örül annak, hogy a különben soha ki nem zárható érdekelletékből származó félreértések eloszlatásával sikerült ezt a viszonyt bensőbbé tennie. Átvérve a macedon kérdésre, kijelenti, hogy eddigi egész intervenciónk igen kevés gyümölcsöt hozott. Szól ezután a Balkánon a vasuti politika tekintetében fennálló kereszteszerei törekvésekről, majd b-hatóan fejtegeti a konzuláris intézmény fejlesztését. Végül kijelenti, hogy a költségvetést elfogadja.

A megszelidült Holló.

Holló Lajos: Csatlakozik azon elismerő nyilatkozatokhoz, amelyek a külügyminiszter nagy érdemelt hangoztatják azon békés és barátságos viszony fenntartása érdekében, amely bennünket Olaszországhoz köt. Sajnálatos lett volna, ha a félreértések fokozódtak volna és örvend, hogy ebben a tekintetben a viszonyok tisztázódtak.

Ami a Balkán-államokban való szerepünket illeti, szülő nem hiszi, hogy monarkiank, amely mindenkor a Balkán kis népei függetlenségének volt védője, gátul szolgálhatna ezen felszabadulási törekvések ellenében és így egy nagy ellenséges áramlatnak tenné ki magát.

Rá kell mutatnia arra a sajnálatos tünetre, hogy Ausztria olyan törekvéseket, amelyeket, midőn azok a saját államában mutatkoznak, elítél, akkor, a midőn Magyarországon ütök fel fejüket, becézget, sőt nyíltan még parlamentjében is támogat. Ilyen magatartás illojális még idegen állam részéről is, nemcsak szövetséges állam részéről.

Végül rátér azokra, amiket a diplomáciai szervezet terén a magyar állam szempontjából kívánatosnak tart. A haladás eddigi mértékével Magyarország egyáltalában nem lehet megelégedve. Hiszen az egész diplomáciai szervezetben nem látjuk a magyar államiség meg nyilvánulását, nemcsak a külső szervezetben,

hanem a belső szervezetben sem. Hiszen az összes szervek egy más állam székvárosában székelnek, ami a külföld előtt úgy tünteti fel a dolgot, mintha Magyarországnak bizonyos mérvű önállóságot biztosítottak volna ugyan, de, hogy azért a két állam teljességgel nem bír egyenlő függetlenséggel és önállósággal.

Ilyen kérdéseket nem lehet a kvéta arányában megoldani. De még így is, ha vesszük azt az összeget, amivel kevesebbet fizet Magyarország a külügyi képviselő költségeire, mint Ausztria, ez nem tesz ki többet, körülbelül egy millió koronánál; az udvartartás költségeihez pedig tudvalevőleg egyenlő összeggel járunk hozzá. Vajjon mit szólnának hozzá Ausztriában, ha mi felszántanók, hogy a legközelebbi 40 éven át majd mi fogjuk megfizetni azt az egy millió koronát, amit ma Ausztria fizet helyettünk, de ennek fejében azután az egész udvar és az egész külügyi szervezet a legközelebbi 40 éven át Budapesten székelne?

Szakítani kell e téren az eddig uralkodó tradíciókkal, hogy úgy a dinasztia, mint a diplomácia és a hadügy szervezetében egy nagy német hatalom erejét akarják koncentrálni.

A párisi nagykövet ellen.

Bakonyi Samu konkrét esetet említ fel, amely azt mutatja, hogy a külügyi képviselők között olyanok is vannak, akik a nemzet ellen irányuló támadásokkal azonosítják magukat. Párisi nagykövetünk Khevenhüller Rudolf gróf, aki Magyarországnak is nagykövete, a nyáron közzétette egyik ösének naplóját, amely elé hosszabb bevezetést írt. A bevezetés mindenütt osztrák államról beszél és sajnálkozva emlegeti, hogy a Mária Terézia korabeli pompás, régi Ausztria épülete régóta romokban hever. Régen eittelt az az idő, amidőn, hogy megnyerjék a magyarokat és cseheket, elég volt, ha az álarcos bálon felöltötték nemzeti jelmezüket, mint azt Mária Terézia tette. Ma már más koncessziókat követelnek, amelyeknek megadásával csak arra ösztökélik őket, hogy még többet és többet kívánjanak. Az ilyen eljárást nem szabad tűrni. Ha valakinek, aki Magyarország külügyi képviselőjére van hivatva, ilyenek a nézetei, akkor vonuljon vissza a magánéletbe. Ebben az állásában nem szabad ezt megtenni, mert ez az állás egészen más kötelezettségeket ró reá.

A címer- és zászló-kérdés.

Szivák Imre a címer és zászlókérdésre vonatkozólag, — fájdalom — nem nyilváníthatja elismerését. Állami paritásunk ezen a téren feltűnően el van hanyagolva. A delegációnak erre vonatkozó határozatát tehát fenntartandónak véli s végrehajtásához ragaszkodik.

Sághy Gyula határozati javaslatot nyújt be, amely szerint a delegáció változtatlanul fentartja azt a tavalyi határozatát, hogy felhívatik a közös külügyminiszter, intézkedjék az iránt, hogy a paritás követelményeinek megfelelően minden követség és konzulátus épületén az osztrák címer mellett azzal egyenlő nagyságban a magyar címer is elhelyeztessék.

Zichy Tivadar gróf elnök a külügyminiszter feleletét a tavalyi delegáció határozatának második, harmadik és negyedik pontjára nézve tökéletesen kielégítőnek találja, azok igaz örömmel töltik el. Sajnálja, hogy nem mondhatja ugyanazt a címer kérdésében. A címer kérdése véleménye szerint nagyon egyszerű. A közös hadügyminisztérium osztrák-magyar nagykövetség, követségi és konzuláris hivatalai közös intézmények lévén, egészen magától értetődik, hogy ezek hivatalos helyiségeiken és pecsételn használják az osztrák címer mellett a magyar címert is. Mindezt majd a külügyminiszter ren-

delhetné el. Annakidején Kálnoky gróf, aki éppenséggel nem volt magyarbarát, szintén a magyar álláspontot fogadta el, amidőn elrendelte, hogy az osztrák-magyar nagykövetségeken és más közös épületeken a feketesárga zászló mellett tüzzék ki a magyar nemzeti zászlót is. Amit megtehetett Kálnoky a lobogókkal, ugyanazt megtehetné Aerenthal báró a címerrel.

Eszterházy gróf külügyi osztályfőnök kijelenti, hogy ránézve ez a kérdés bizonyos tekintetben személyes kérdés is, mert amidőn tavaly tagja volt az országos bizottságnak, ezen határozat hozatalához a maga részéről is hozzájárult. Amit akkor vallott, azt valija ma is. De igazat ad a külügyminiszternek abban a tekintetben, hogy ő nincs jogosítva ezeket a kérdéseket egyoldalúan rendeleti uton elintézni, beleszólása van a magyar kormányban, az osztrák kormányban, sőt iflségének is.

Thoroczhay Miklós gróf felszólalása után Aerenthal báró közös külügyminiszter köszönetet mond az előterjesztések barátságos fogadtatásáért. Beszél a macedon rendszabályokról és megjegyzi, hogy a macedon akció nem maradt eredmény nélkül. A macedon kérdés mögött egyébként maga a török kérdés áll. Végül védelmébe veszi Khevenhüller gróf párisi nagykövetet az elhangzott támadásokkal szemben.

Eszterházy gróf külügyi osztályfőnök és Bakonyi Samu felszólalása után a bizottság a külügyi költségvetést úgy általánosságban, mint részleteiben is elfogadta.

Dános II.

Gyilkos vándorcigányok.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, január 28.

Titokzatos rablógyilkosság történt a főváros közelében: Ráckeve. Egy jómódu földmivest a házában levő kut fenekén holtan találták és testét a súlyos sebek kétségbevonhatlan jeleit mu a ják annak, hogy orvul megtámadták és megölték. A helyszíni vizsgálat során a csendőrség arra a következtetésre jutott, hogy a gyilkosságot minden valószínűség szerint négy cigányok követték el, akik azután kifosztották és az éj leple alatt eltűntek.

A borzalmas büntényről budapesti tudósítónk a következőket jelenti:

Ráckeve lakosságát rejtelmes rablógyilkosság tartja izgalomban. Vas András gazdag ráckevei földmivest holtan huzták ki háza kutjának fenekéről. Vas fél nadrágjának egy része a jobb lábáról le volt tépve, ruái kigombolva, feje pedig teljesen szétroncsolva. Testét borzalmas sebek borították, a szeme fölött és a tarkóján óriási vágás húzódik végig. A meggyilkolt földmivest nyakán egy kendőt találtak, amelybe kétszázötven korona volt bekötve. Ekkor azt hitték, hogy a gyilkosság boszu műve, de a halott ruhája zsebeinek alapos kikutatásai után megállapították, hogy hiányzik nagy bőrtárcája, amely a szomszédok állítása szerint a múlt este még nála volt.

A csendőrség elrendelte a kut teljes kimerítését, amely után a bőrtárcát a kut fenekén meg is találták, de — üresen.

Tegnap Ráckeven országos vásár volt, amelyen igen sok vándorló cigány vett részt és azt hiszik, hogy a gyilkosságot ezek követték el. A csendőrség a mai nap folyamán több cigányt letartóztatott, akik azonban igazolták, hogy a gyilkosság idején máshol tartózkodtak és így szabadon bocsátották őket.

A vizsgálat és a helyszíni szemle szerint a gyilkosság úgy történhetett, hogy az udvaron lesben álló tettesek éjjel be akartak törni Vas házába, aki zajt hallva kijött a konyhába, hogy lássa, mi történt. Itt azután a merénylők megtámadták. A szerencsétlen földmives teljes erejéből védekezett, de a támadók legyűrték és agyonütötték. Először az udvaron levő trágyadomb alá akarták rejteni, de jobbnak látták, ha a mély kutba vetik. A ma délután megejtett boncolás kiderítette, hogy Vas Andrásban még volt némi élet, amikor a kutba dobták, ott azonban megfulladt.

A község lakossága rendkívül izgatott és kijelentette, hogyha a falujokba cigány népség teszi be a lábát, agyonveri. A nyomozás széles körben folyamatban van, hogy világot derítsen a titokzatos gyilkosság ügyében.

A civillista ellen.

A gazdag Habsburgok és a szegény Ausztria.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, január 28

Ausztria, amely tudvalevőleg nem a kvóta arányában viseli a civillistát, hanem ugyanolyan összeggel járul ehhez, mint Magyarország, — nincs megelégedve azzal, hogy a Habsburgokat neki kell „kiktartania.” Az uralkodóház tagjai és az udvar ugyan Ausztriában költik el az egész összeget, — azt is, amely Magyarország révén jut az udvari kincstárba, — de Ausztria mégis zugolódik a civillista nagysága ellen. Amíg a magyar parlament megdöbbenő lojalitással szavazza meg azt az összeget, amelyből magyar udvartartás hián alig jut néhány ezer korona Magyarországra, addig az osztrák képviselőház tagjai kemény hangon kelnek ki a civillista ellen. Egész Európában Magyarország-Ausztria fizet aránylag legtöbbet erre a célra. Mert bár a cár civillistája nagyobb, mint a császár- királyé, aránylag mégis kisebb. A Monarchia harmadik helyen áll a civillista dolgában. És ebből a pénzből Magyarország alig lát valamit. Ha az udvar egy-két napra Budapestre jő, még a vizet is magával hozza.

De azért mégis az osztrákok azok, akik szót emelnek a Habsburgok „kiktartása” ellen.

Bécsből jelentik: Az osztrák képviselőház költségvetési bizottsága ma délután ülést tartott, amelyen a belügyi költségvetés keretében több képviselő hevesen támadta a civillista intézményét, amelyet úgy a nagynémetek, mint a szocialisták elneveztek.

Malik (nagynémet) csatlakozik Schönerer volt képviselőnek már régen beadott indítványához, hogy a civillistát egyszersmindenkorra töröljék el, mivel a Habsburgoknak nincsen szükségük arra, hogy az állam tartsa ki őket. Ezt az összeget fordítsák inkább az aggkor- és rokkantbiztosításra.

Wolf (nagynémet) kérdi a miniszterelnököt, igaz-e, hogy a király betegségből felépülése után egymillió koronát küldött Péter-fillér gyanánt a pápának.

Beck báró miniszterelnök kijelenti, hogy ez a híresztelés nem felel meg a valóságnak.

Seitz (szociáldemokrata) szintén követeli, hogy a civillistát töröljék a költségvetésből.

A bizottság többsége azonban a költségvetést változatlanul elfogadta.

Krivány a fogházban.

Tagadja a merényletet.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 28.

A Krivány ügy ma sem tisztázódott, sőt a hírhedt sikkasztó vallomása még homályosabbá tette. Krivány tagadja, hogy ő lőtt volna rá a feleségére, sőt úgy adja elő az esetet, mintha Krivánné öngyilkosságot kísérelt volna meg. Természetes, hogy sem az ő, sem a felesége zavaros, ellentmondó vallomásainak nem lehet hinni és így kétséges, hogy a bíróság tiszta képet fog-e nyerni a rejtélyes bűnügyről.

A vizsgálóbíró helyettese ma kihallgatta Kriványt, aki betegesen fekszik a fogházban. Nyomban a kihallgatás után tudtára adta, hogy előzetes letartóztatásba helyezte.

Tudósításunk a következő:

(Krivány a fogházban.)

Krivány János tegnap este óta ismét a börtön levegőjét szívja, amelylyel nyolc évi rab-sága alatt nagyon megbarátkozhatott. Kriványt az ügyesség fogházának egyik első emeleti cellájában helyezték el, ahol nyomban ágyba fektették. Inge és alsóruhája csupa vér a mellén és a lábán szenvedett sebekből. Dezsőfi fogház-felügyelő tegnap este hét órakor vacsorát küldött neki, de Krivány nem nyult az ételhez. A melléje rendelt fogházörnek folyton arról panaszkodott, hogy megsebesített lába nagyon fáj. Egyébként szótlan volt és nyugodtan töltötte az éjszakát. Reggel már öt óra tájban felébredt és többször érdeklődött, hogy mikor hallgatják ki. Dél előtt meglátogatták a törvényszéki orvosok és megvizsgálták sebeit, amelyek nem súlyosak. A lábába furódott golyó okozhat ugyan komplikációt, de az orvosok nem hiszik, hogy Kriványt ezért veszély fenyegetné.

Délben éhség fogta el Kriványt és ebédet kért, de amikor elhozták, alig nyult az ételhez, csak keveset evett. Délután a fogházfelügyelő tudtára adta, hogy a vizsgálóbíró ki fogja hallgatni. Domokos László vizsgálóbíró betegsége folytán akadályozva lévén Krivány kihallgatásában, helyette Sommer Nándor aljegyző hallgatta ki Kriványt. A jegyzőkönyvet Andrea törvényszéki tisztviselő vezette.

A kihallgatás részleteiről természetesen nem szivárgott ki hír, miután a vizsgálóbíró Krivány vallomását a vizsgálat érdekében nem becsáthatja nyilvánosságra, de megbízható forrásból sikerült megtudnunk, hogy Krivány miképpen adja elő a rejtélyes eset lefolyását.

(A sikkasztó vallomása.)

Krivány előadása a következő:

— Az emlékezetes szombati napon, dél előtt be akartunk jönni Galsáról Aradra. Mikközben a feleségem csomagolt, én lekasztottam a falon függő revolveremet és zsebre akartam tenni. Az asszony azonban nem akarta, hogy a revolvert magammal vigyem és kérte, hogy akasszam vissza a falra. Én nem táglottam, miután állandóan attól rettegettem, hogy utközben meg találjanak támadni.

Ebből szóváltás lett. A feleségem a vita hevében hozzám ugrott és ki akarta csavarni a kezemből a revolvert. Dulakodni kezdünk és a dulakodás hevében történt a szerencsétlenség. A revolver ugyanis véletlenül elsült és a golyó a lábamba furódott. A fájdalomtól a földre estem, ahol mozdulatlanul terültem el.

A baleset után feleségem kétségbeesett jajveszékében tört ki, mert abban a pillanatban volt, hogy súlyosan megsérültem. Ez annyira kétségbeesített, hogy hirtelen magának fordította a revolvert és többször magába lőtt.

Öngyilkosságot kísérelt meg, nem én akartam elpusztítani.

Krivánnak felolvasták felesége vallomását, amelyre kijelentette, hogy az nem felel meg a valóságnak.

A mellén levő szurásokra vonatkozólag Krivány a következőket adta elő:

— A lövések után nagynehezen feltápáskodtam és kivánszorogtam a kolnából. Abban a hiszemben voltam, hogy a feleségem meghalt és ezért én is öngyilkosságot akartam elkövetni, ami azonban nem sikerült. Kévéssel a rémos eset után, egy késsel háromszor szurtam a mellembe, de sajnos, eredménytelenül, mert a kés nem volt alkalmas arra, hogy mélyebb sebet ejtsen. Ha időközben nem fognak el, bizonyára újból megkíséreltem volna az öngyilkosságot.

Krivány elég bőbeszédűen vallott az esetről, de vallomásának csak fenti része érdekes.

(Előzetes letartóztatás.)

A hírhedt sikkasztót a vizsgálóbíró helyettese több mint másfél óráig faggatta, azután pedig kihirdette előtte, hogy *szándékos emberölés kísérlete miatt előzetes letartóztatásba helyezte*. Krivány a végzés ellen felfolyamodást jelentett be és ügyvédjül Kertész Miksa dr.-t nevezte meg, aki régebben a feleségét képviselte, néhány peres ügyben.

Krivány ellen eddig semmiféle feljelentés nem érkezett. Krivánné sem sikkasztásért, sem okirathamításért, sem más címen nem jelentette fel és így valószínű, hogy nem is fogja. Egyelőre nem szembeszítik feleségével, miután a szembeszítés csak az asszony kifejezett óhajára történhetik meg.

Kertész Miksa dr-t még a délután folyamán értesítették, hogy Krivány őt nevezte meg ügyvédjének. A védő azonnal felkereste Kriványt, akivel megállapodott, hogy holnap írásbeli felfolyamodást terjeszt be az előzetes letartóztatást elrendelő végzés ellen.

(A rendőrség mulasztása.)

Ma megállapították, hogy a rendőrség mulasztást követett el, amikor Krivánnét kihallgatása előtt elfelejtette figyelmeztetni, hogy a törvény értelmében nem köteles férje ellen vallani. Tény, hogy ez a rendőrség által felvett jegyzőkönyvből hiányzik, de ha történt is mulasztás, ez az ügy állásán nem sokat változtat, miután Krivánné munkatársunk előtt, aki előzetesen figyelmeztette, hogy nem köteles vallani, kijelentette, hogy *nincs oka hallgatásra*.

Itt szóval csak formahibáról lehet szó, miután Krivánné úgy sem élt volna a kedvezményvel.

Egyébként a fentiekből látható, hogy a mai napon sem sikerült a rejtélyes ügy tisztázása és ezek után valószínűnek látszik, hogy a valódi tényállás nem fog kiderülni.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Meghívás. Az aradi polgári jótékony egyesület folyó évi február hó 2-án *dél előtt 11 órakor* a varosháza emeleti kistermében tartja rendes évi közgyűlését, melyre az egyesület összes tagjait tisztelettel meghívják: Sarlot Domokos elnök, Kovács Vince títár. A közgyűlés tárgyai: Elnöki megoyitó. A títár évi jelentése. A pénztáros és számvizsgálók jelentése. Indítványok.

(*) Az aradi izr. jótékony négyzet e hó 29-ikén szerdán délután 4 órakor tartja meg az izr. hitközség tanácstermében rendkívüli közgyűlését, amelyre a tagokat ezton is meghívja Neuman-Fürst Mária elnök. Tárgy: A pénztárosi és alapítóke kezelői tisztség betöltése.

(*) Az ujszentannai polgári kör jubileuma. Az ujszentannai polg. kör e hó 25-ikén ülte meg 30 éves jubileumát, mely alkalommal sa-

ját helyiségében diszgyűlés volt. Elnöki megnyitó után a kör 30 éves fenállásának történetét Vass László a kör elnöke méltatlan meleg szavakban. Molnár Odön tanár a Szimoncsy László dr. által írt alkalmi ódát adta elő hatásosan. A bezáró beszédet Zombory János gyógyszerész tartotta, közben az ujszentannai dalárda énekelt igen szépen. Az ünnepélyt banket követte, azután tánc.

(*) Az apátfa'vai 48-as kör tisztújítása. Apátfalvai tudósítónk jelenti: Tegnap újította meg tisztikarát az apátfalvai 48-as pártkör. Elnökké: *Somogyi Bálát*, alelnökké: *Hercegg Józsefet*, penztárnokká: *Kerekes Mihályt*, elnörré: *Lukács Gyulát*, számvivővé: *Kardos Noét*, jegyzővé: *Szilcs Ferencet* választották meg.

TALÁLT LEVELEK.

*

Kovács Julcsa 62 éves megjutalmazott hajadon cseléd levele lányához, ifjú Kovács Julcsa anyjához.

Édes lányom! En hála istennek egészséges vagyok és kívánom neked is, hogy jelen becses soraim jó egészségben találjanak, mert édes lányom, nagy kitüntetés érte szegény anyád fejét és ajánlom neked, hogy legalább tíz tizenöt esztendeig maradj szoptatós dajka, hogy téged is elérjen ez a kitüntetés. Tudom, lesz nagy öröm Nagyvarjasba, ha megtudják, hogy én kaptam el a kitüntetést, amit meg is érdemlek, mert nagyon hű cseléd vagyok. Itt küldök továbbá, édes lányom, egy postacsomagot, de nagyon vigyázz rá, mert egy sonka van benne és nagyon nehéz volt lelopni a pallásról, mert a kulesok a nagyságánál vannak és úgy kell őket éjszaka kivennem a párnája alól, hogy fel ne ébredjen.

Azt kérdezed, no persze, hogy micsoda alkalmatosságból kaptam a kitüntetést? Hát az úgy volt, hogy a multkor idebent volt Péter bátyád, az a bicskás, aki már majdnem hetven éves, de nagyon finoman tud beszélni, oszt azt mondja nekem, hogy hallod Julcsa, olyan fiatal vagy, mint egy házszabályrevizió. Eszem azt a kicsi kis annabergi családokozásodat! Hát tudod, én ezt nem értettem, de láttam, hogy nagyon finoman volt mondva, hát mondok. Péter, Péter, kend még mindig nagyon esztelen, pedig már öreg a legény, oszt nem illik neki az udvarlás. Aztmondja erre ő, hogy bizony Julcsa, elkelné nekem valami asszonyféle, mert mióta a feleségem meghalt, úgy nézem a világot, mint valami ringlispinget, az a kutya klotürjít annak a csámpás világnak, aki mindig körbe forog, oszt hiába megy az ember ide-oda, mégis csak egy helyen marad. No mondok, ne izéljen kend, sógor, mert én nem szeretem az istentelenekeket, meg oszt nem is igaz, amit mond, mert én tudok olyat hogy a Kis Marcsa egyáltalában nem marad egy helyen, mert a mult héten még a Grünovicséknál szolgált, most pedig már a Svarcéknál van és közbe a Biau-montágéknál volt. De hiába mondtam neki, mert Péter azt mondja, hogy egy szót se szolt, csak megölelt, megcsókolt, oszt valami olyant nyögött, hogy nem lennél-e az én drága kis érentálam, mondok, talán aranytálat akart mondani kend, de azt mondja, hogy nem én, mert az érentá, az egy diplomatika Bécsben, amit én megint nem értettem, mert már mondtam neked, hogy ez a Péter nagyon finoman beszél. Hát láttam azért, hogy olyasmit gondol, hogy gyerünk a pap elé, mert el akar engem venni, hát mondom neki, Péter, Péter, hát csakugyan el akarsz venni? Oszt aztmondja, ve-gyen el az isten, de nem én, nem arrul van itt most szó, hanem csak egy olyan kanászórárul, vagy mit is mondock, talán mégse kanászórát, hanem juhász, vagy libapásztorát, mert már mondtam is, hogy nagyon finoman beszél az istenadta. No mondock én, ha nem akarsz elvenni, ne is beszéljünk többet, mert énekelem nincs olyan finom óram, amit te gondolsz, csak egy vekker, az is mindig egy fél-

órával később csenget, azért kelek fel mindig hét órakor, mikor ötkor akakok fölkelni és fél hatra igazitom. Hát erre Péter nagyot sóhajtott és azt mondja, no látod Julcsa, csak nem jut az ilyen szegény öreg legény egy kis csibehushoz, hát mondok, mér nem beszélsz magyarul, ha csak az kell? Adtam is neki a mellyibül és a nagysága ebédkor felrugta a macskát, mert azt mondtam, hogy az ette meg.

Hát hogy így nem mentem férjhez, feleltáltak máma a kapitánysághoz, no, mondom, jaj szegény bünös fejemnek, biztosan a nagysága aranyláncáról van szó, akivel a születésnapodra megleptelek. De nem arrul volt szó, hanem azt mondja a kapitány ur, no Kovács Julcsa, önkegyed igen derék leány és nagyon szép erkölcsöket hallottam magáról, hogy nem kikapós. Hát legyen továbbra is jó leány, tisztelt Kovács Julcsa és fogja, itt van magának egy jutalom a közigazgatástól és őrizze meg az erkölcsöket, hát mondom erre, bizza csak rám tekintetes ur, hatvannégy éve vagyok már leány és öt gyermekem van, de egyik se tud rólam rosszat mondani.

Hát így volt és azt is megmondták, hogy azért kaptam a jutalmat, mert sokáig szolgáltam egy helyen, hát kedves lányom, igyekezzél, hogy vagy tizenöt évig szoptasd azt a kis zsidót, hátha te is kapsz egy ilyen. És hallom, hogy már megint nagyon jóba vagy azzal a legénynyel, hát azt ne csináld és vegyél tőlem példát, amelylyel csókollak tisztelettel

*Kovács Julcsa,
az anyád.*

Jaj, hogy el ne felejtsem, maeste felmondtam és két hétre elmegyek, mert én kitüntetett nő vagyok és nem tűröm, hogy a nagysága gorombán beszéljen velem.

A levelet találta:

—zab.

MULATSÁGOK.

(=) A tanítók bálja. Az előkészületek nagy arányai már előre is arról biztosítanak, hogy az ideit tanítóbal méltóan fog sorakozni az eddigiekhez. A minden oldalról megnyilatkozó hatalmas érdeklődés mutatja azt, hogy a közönség rokonszenve a tanítók mulatsága iránt nagyobbodott. Ezt a pártfogást meg is érdemlik a mi derék tanítóink. A mulatságot megelőzi a hangverseny, amelynek érdekös műsorát itt közöliük: 1. *Csevegés*. Irta és felolvassa: *Horovitz Gusztáv*. 2. Wagner „Lohengrin”-jének III. fel. nagy áriája énekli lovag *Ferrari d'Albaredó*. 3. Huber Károly ábránd „A kunok” operából. Előadják hegedűn dr. *Wagner József-né és Wagner József dr.*, zongorán kíséri: *Doka Miklósné*. 4. Schützöl „Szulejka” örök-szép dalt és Bátki Endre egy dalát énekli: *Wlassák Vilma*, zongorán kíséri: *Schuster József* színházi karnagy.

(=) Mulatság Gyorokon. A gyoroki kaszinó-egylet 1908. évi február 6 án (csütörtök) saját penztára javára zártkörű táncestélyt rendez. Kezdeté este 9 órakor.

(=) Az aradi Máv. dalegylet hangversenye. Az aradi Máv. dalegylet február hó 2-án, vasárnap este a Központi-szállóban hangversenyyel egybekötött táncestélyt rendez. Az érdekösnek ígérkező hangverseny műsora a következő: 1. Rieger György: „Dalárinduló” Előadja a dalárda. 2. Csován Kálmán: „Magyar táncok”. 4 kézzel zongorán előadja *Bene Ilona és Szilágyi Gyula*. 3. Költemény. Irta és felolvassa *Faragó Rezső*. 4. Faust operából: „Ekszer ária”. Énekli *Wlassák Vilma*. Zongorán kíséri *Szilágyi*. 5. Lányi Ernő: „Kertem alatt.” Előadja a dalárda. 6. Sággy Miksa: „A modern leány”, monológ. Előadja: *L. Zikó Ilma*. 7. a) „Magyar népdalok”, b) Falk Zsigmond dr. „Vigan cim-bora”, zongorakísérettel előadja a dalárda. Az „Aradi M. Á. V. Dalegylet” ez alkalommal lép először a nyilvánosság elé, nagyobb hangverseny keretében. Eme körülmény, továbbá *Wlassák Vilma*, *L. Zikó Ilma* és *Bene Ilona* közreműködése nagy érdeklődést kelt. Az estély

az ideit farsang egyik sikorült mulatságának ígérkezik. A tiszta jövedelem kulturális célt szolgál.

(=) Táncestély Borossebesen. A borossebesi Kaszinó-egylet 1908. évi február hó 1-én a kaszinó helyiségében zártkörű táncestélyt rendez. Kezdeté este 8 órakor.

A nagysága revolvere.

Öngyilkosság egy csalódásért.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 28.

Egy fiatal, husz éves leány, aki egyszerű életmódban élt, távol a modern szentimentalizmustól és hipermodern idegességtől, ma délelőtt eldobta magát az életet. Vigan és vidáman teljesítette a reá bizott munkát s ott a munkája színhelyén még a munkaszerszámmal a kezében fordította ifju szívének a fegyvert, melyet urnőjének szekrényéből esent el. Irást nem hagyott maga után. Nem a sablonos szerelmi tragédiák egyike végződött be Koroknai Juliska öngyilkosságával. Mint apja mondtotta: egy előkelő ur ember volt a leány hűséges szeretője, aki azonban bünös utra tévedt s Amerikába volt kénytelen menekülni. A leány bántódott, fájlalta barátja szerencsétlen sorsát, akivel már titokban el is jegyezte magát. Bánatában golyót röpített a szívébe.

Ma reggel még énekszóval járta végig a szobákat *Koroknai Juliska*, *Krémer József* bornagykereskedő szobalánya, aki már hosszabb idő óta állott az ur család szolgálatában s akit urnője szeretett, mert szorgalmas, tisztességes, dolgos leány volt.

Rendesen végezte ma is dolgát és magaviseletével nem is sejtette, hogy végzetes tette készül.

Tíz óra után készült el munkájával, a szobák takarításával s visszavonult szobájába, hogy mosdjék és átöltözzön. Míg a leány a szobájában foglalatoskodott, a házbeliek egy lövéshez hasonló dörrenést hallottak. Ügyet sem vetettek reá, mert azt hitték, hogy a földszinten lévő pezsgős raktárban valamelyik munkás egy pezsgős palackot tört el és ez máskor is megszokott történni.

Mult az idő és a szobalány nem került elő. A dolog feltűnt a Krémerekhez bejáró takarítónak, *Kircsi Miklósné*nak, aki beakart nyitni a cseléd-szobába. Az ajtó azonban befüről be volt zárva. Rögton arra gondoltak, hogy Koroknai Juliska öngyilkosságát követett el.

Értesítették a rendőrséget és közben lakatot is hivatnak. Mikor ez megérkezett és az ajtót álkulccsal kinyitotta, véres látvány tárult a belépők elé. Ott feküdt az ágyon a fiatal, 20 éves szobalány holtan, szívéből vékony érben bugyogott a vér.

Az ágy előtt feküdt egy finom művi, amerikai revolver, amelyben Krémerné a maga tulajdonára ismert és amelyet a leány takarítás közben vehetett ki az éjjeli szekrényből.

Mire *Posgay Lajos dr.* főorvos és az ügyeletes rendőrtisztviselő megérkeztek, már csak a félórával előbb beállott halált konstatahatták.

Azonnal tudtára adták a szomorú hírt a leány apjának, *Koroknai József*nek, aki keserves sirással panasolta, hogy leánya még egy sor irással sem vett tőle búcsút.

Elmondotta, hogy leánya az utóbbi időben említést tett neki egy előkelő fiatalemberről, aki megígérte, hogy elveszi, de a törvény sujtó keze elől Amerikába szökött. Nevét édes apjának sem árulta el, mert szeretője arra kérte, hogy tartsák titokban a dolgot mindenki előtt.

Félt, hogy gazdag szülei megakadályozzák, hogy a leánnyal egybekeljen. Az apa szerint a leány kedvese távozása miatt követte el az öngyilkosságot.

Emberkinzás a hadseregben.

Aradi lapszerkesztő pöre.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, január 28.

A nagyváradi eskübiróság ma folytatta Szudy Elemér sajtópörében a főtárgyalást. Tizenkét tanut hallgatott ma ki a bíróság, azokat, akik annak idején Alézy százados parancsnoksága alatt szolgáltak s akiket az állítólagos lázadás miatt kegyetlenül elítéltek.

A mai tárgyaláson is bizonyították a tanuk, hogy Alézy kapitány Kossuth-kutyáknak, rebellis magyaroknak nevezte őket, hogy a nem magyar katonáknak kedvezett s elmondták, hogy amidőn a lázadás gyanuja alatt kihallgatták őket, Novák Rzsó hadbíró kivont karddal és szidalmazásokkal akarta kényszeríteni őket a beismerésre.

A mai tárgyalásról, amelyet szintén óriási közönség hallgatott végig, a következőket táviratozza nagyváradi tudósítónk:

Demeter József székely gazda volt az első tanu. Igazolta, hogy anyja idejűk sem volt a sok szolgálattól és gyakorlóozástól, hogy megbédéljenek. A kimerültségtől többen össze estek, vagy elaludtak az őrségen. Az 51-ik románból álló gyalogezredhez tartozó katonákkal jobban bánt Alézy, mint a magyar fiukkal, akiket büdös és zöld Kossuth-kutyáknak nevezett. Elmondta, hogy a hadbíró előtt való kihallgatásánál be kellett vallania, amit Novák hadbíró parancsolt.

Ugyanezt igazolta Csernyánszky László, aki azt adta elő, hogy a hadbíró kardot rántott rá, úgy akarta kényszeríteni, hogy beismerő vallomást tegyen. Ez a tanu hallotta azt is, amidőn Alézy kapitány két románt ígértekkel rávett, hogy a magyarok ellen valljanak. Ugyancsak Csernyánszky arra a kérdésre, hogy miért volt hozzájuk Alézy olyan szigorú, így válaszolt:

— Nem volt annak tökéletes esze.

Ezután elmondta, hogy Alézy kapitány egyszer megparancsolta neki, amikor poszton állt éjjel a hálószobában, hogy töltsen meg a fegyverét, álljon őrt egész éjjel és ha valamelyik baka megmoccan, lölje nyomban agyon.

Általános színelmat keltett Bódis Márton esete. A kórházból éppen azon a napon szabadult ki, amikor a legénység a rapparton a nehez gyakorlatozás elengedését kérte Alézy századostól. Ő még akkor nem teljesített szolgálatot, nem volt oka annak elengedését kérni, mégis, mivel véletlenül oda tévedt a kérelmezők közé, őt is vallatás alá fogták és elítélték nyolc hónapi börtönnel és keményfákézzel szigorított börtönrre, megfosztották szakaszvezetői rangjától. Hat hónapot ki is töltött a büntetésből.

A bizonyítási eljárásnak az a része, amely a tanuk kihallgatásával telt el, délben véget ért és a bíróság a délután folyamán felolvastatta a habbíróasztól beszerzett iratokat, ami egészen estig tartott.

Ezután a felek megtették indítványukat az esküdtekhez intézendő kérdésekre nézve és az elnök a tárgyalás folytatását holnapra halasztotta. Holnap délelőtt a perbeszédre kerül a sor és valószínűleg délben kihirdetik az ítéletet.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Szerda: Varázskeringő, operett. (B bérlet.)
Csütörtök: Gretchen, bohózat. (C bérlet.)
Péntek: Vig nibelungok, operett. Bemutató előadás. (A bérlet.)
Szombat: Vig nibelungok, operett. (B bérlet.)

* A titok. Megelégedéssel regisztráljuk, hogy ha kellő ambícióval készülnek egy előadásra, úgy az előadás a siker jegyében folyik le. A titok mai előadásán meglátszott, hogy kellő készültséggel vitték színpadra és az előadó művészek tudásuk legjavával igyekeztek művészt nyújtani. A titok előadása, hozzászámítva Zikó Ilma vendégszereplését is, kiünő volt. Gördülékeny, szép előadásban volt részünk és a közönség elismerésének egész estén át kifejezést is adott. Valamennyi szereplőt egykép nagy dicsőretben részesíthetjük. De kezdjük Várnay-n, ezen a kiváló művészen, aki akármelyik fővárosi színháznak díszére válnék. Jovenel szerepében megrikatta és megkacagattatta a közönséget, olyan közvetlen volt, mintha ő végigélte volna Jovenel szerepét. Mellette Szendrey excellált Trevoux pompás szerepében. Csupa ötlet és kedvesség volt, olyan, amilyennek megszoktuk és szeretjük. Jovenelét Szilágyi Barta adta kitünően, kifogástalan szép játékát nyílt színen tapssal honorálták. Harmath Józsa Máriát adta, a rokonszenves szerep minden hatását kiaknázva. Delly egyik legjobb alakítása Henry, mellyel mindig nagy sikere van. Benkőné és Körössy Juci pompásan adták a komikus anyát és leányát. A kis Benkő G. zít, a szintársulat gyermek stárját dicsőrik meg szívesen, aztán Zikó Ilma mai vendégszerepléséről szólunk. Pompás beszélőképességét ma is megbámultuk, tulsok gesztusáról és helytelen arcjátékáról ha leszokik, minden alakításával sikere lesz. Ma is kitüntető tapsokban volt része. H. G.

* A Gretchen negyedszer. Csütörtökön kerül s inre negyedszer a Gretchen, ez a nagy-sikert aratott pompás bohózat. Az előadás iránt már most olyan nagyfoku érdeklődés mutatkozik, hogy a legtöbb jegyre már előjegy-zések történtek.

* A Varázskeringő vendéggel. A diadalmas Varázskeringő holnapi előadásán érdekes vendégszereplés lesz. Bárdos Irma, a tomesvári színház primadonnája lép fel vendégként a Heléna hercegnő szerepében. A többi szereplő a régi marad.

* A tenger titkaiból. A mérhetetlen Océán csodás világát mutatja be az a remek mozgófénykép, mely szerdán kerül először előadásra az Uránia színházban. A tenger titka melyekhez csak a buvár szemé férközhet, mesés tökéletességű mozgófényképen látható. Ezt a képet buvárok közreműködésével készítették, hozzáférközve a rejtelmes tenger mélységeihez, ellesve milliónyi lakóinak életét, azokat a számtalan állatfajtaikat örökítve meg a képen, melyekhez ember szemé sohasem férközhet. Az Uránia színház saerdal műsora tele van érdekességekkel, mulattató és tanulságos mozgóképekkel, melyek csak szórakozást nyújtanak a közönségeknek.

* A filharmonikus hangverseny műsorának egyik legvonzóbb, legszebb száma lesz Bizet Györgynek a „Carmen” zseniális szerzőjének „Gyermekjátékok” című sui je. Bizet-nek est a remek alkotását eddig legiakább csak Franciaországban játszották s ott is csak elsőrangú szimfónikus zenekarok, minthogy Choudens, a híres párisi zeneműkiadó cég rendkölül magas árakat szabott ennek a suite-nek hangjegyeiért, úgy, hogy a nagy költségek miatt a „Gyermekjátékok” ritkán szerepeltek a hangverseny termekben. Most azonban Bizet-művei már szá-

baddá váltak s ez a suite végig járja a világ összes filharmoniai koncertjait, mindenütt nagy tetszést aratva. A napokban játszották Budapesten s Arad az első vidéki város, ahol felcsendülnek Bizet bájos alkotásának kedves, bebi-zelő hangjai. A suite öt részből áll, mind az öt: kedves jelenet a gyermekszobából. A fiuk dobolnak, trombitálnak, a kis leány babáját al-tatja el, majd a bugócsigával játszanak. Befe-jezése a gyermekbál, a galopp. Az egész suite mesteri módon, finoman van hangszerelve, s az egyik szép melodia a másikat követi. Zellner karmester különös gondot fordít erre a számra, mely így bizonyosan nagy hatást fog kelteni a február 2-iki hangversenyen.

A Széchenyi-Wanderbilt esküvő

Menekülés a templomból.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, január 28.

Káprázatos fényvel és pompával esküdött örök hűséget a daliás magyar főnemes, Széche-nyi László gróf, a polgári családból származó milliomos Wanderbilt Gladysnak. Az esküvő katolikus szertartás szerint folyt le és Lavelle biboros remek beszédet intézett az új párhoz, amely este Newport tengeri fürdőbe utazott.

Londonból jelentik: Széchenyi László gróf esküvőjét Wanderbilt Gladysal tegnap a Wan-derbilt családnak a Fifthe avenuen lévő fényesen feldíszített palotájában Newyorkban megtartották. Jóllehet, a szertartáson csak a new-yorki társaság krémje vehetett részt, képzeletben egész Newyork ott volt. Már a kora reggeli órákban ezrével gyülekezett a közönség az ut-cán, hogy a lakodalmi vendégeket megbámulja, a várakozók türelme azonban csak nagyon kevéssé lett megjutalmazva, mert csak bun-dákba burkolt alakokat láthattak, kik a foga-tokból és automoblokból gyors léptekkel be-siettek a Wanderbilt palotába. A vendégeket Wanderbilt Corneliusz a szalonban fogadta, mely előtt egy hatvanöt tagu zenekar játszott.

A nagy hangversenyszámokat, köztük Csai-kovszky egy szimfóniáját és szemelvényeket Tristan és Izoldéból, a menyasszony maga vá-logatta ki. A zenekar egy virágerdő mögött volt elrejtve. Amikor a vendégek már mind együtt voltak, a zenekar rázendített egy kanta-tera, melyet a Szt. Patrick templom fiu ének-karának tiszta szoprán hangjai kísérték. Ez volt a jeladás a jegyespár érkezésére. Széchenyi László gróf magyar díszruhában Sikray Antal gróf kíséretében az egyik oldalon belépett a terembe és az oltár előtt megállt. Egy perccel később a menyasszony, bátyja, Wanderbilt Cor-néliusz karján és két nyoszolóleány által kö-vetve a terem másik oldalán lépett be. A gróf néhány lépésnyire előbe ment menyasszonyának és Wanderbilt Cornéliusz nővére kezét a völe-gény kezébe tette. A pár letérdelt az oltár előtt és monsignore Lavelle elvégezte a szer-tartást és rövid, hatásos beszédet tartott.

Délután három órakor az új pár, az eske-tési szertartás után, azon tanakodott, miképen juthatna el a kíváncsi tömeg kikerülésével, a vasúti állomásra. A kérdést végre is Wanderbilt Alfréd, a fiatal asszony mostohabátyja oldotta meg. A nép előtt általánosan ismert, vörös automobilját a palota egyik mellékbejáratához küldte s mialatt a nagyszámu utcai publikum odatódult, az ifju házaspár a főbejáraton át, a vendégek által zöld galyakkal és virágokkal elárasztva, formálisan megszökött.

A tömeg, amely minden áron látni akarta a Széchenyi-párt, egész délután valóságos megoszromolta a Fifthe Avenu 75. számú pa-lotát is, a mely palota szintén Wanderbil-ték tulajdon volt, de most a fiatal ass-

szony apja az új párnak ajándékozta s amely remekül volt feldíszítva sok ezer orchideával. Az utcai nép ezrei csak estefelé kezdtek oszladozni, amikor meghallották, hogy hiába várnak, mert az ifjú házaspár Newportba, a gyönyörű tengeri fürdőbe utazott. Ott a legnagyobb visszavonultságban töltenek el egy hetet és február negyedikén a Kaiser Wilhelm hajón Európába utaznak. Amerikát csak látogatóba fogják felkeresni, mert a gróf az amerikai sajtótámadások miatt kijelentette, hogy soha sem fog Amerikában lakni.

Kik obstruálnak?

Készülődés a revízió-ankétre.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, január 28

A politika csendesnek látszó vizei nem sok jóval kecsgetetik a rajtuk evezgető kormányt. A házszabályrevízió és a választói reform kérdései körül elfojtott indulattal állanak egymással szemben nemcsak a pártok, de a pártok tagjai is. És amíg Bécsben buzgón szavazzák meg a milliókat, addig idehaza készül az obstrukció, amely valószínűleg sokkal hevesebb és komolyabb lesz az eddigieknél.

Erdély választójoga.

A választási reform előkészítő munkálatai közt a belügyi kormányzatnak sok gondot okoz a kérdés, hogyan csinálja meg az általános választói jogot úgy, hogy Erdély követküldési joga ne bővüljön ki, ami a nemzetiségi képviselők szaporodásának veszedelmét jelenti. Több tanácskozás folyt már ebben az irányban s az egyik függetlenségi párti képviselő figyelmeztette arra a belügyminisztert, hogy Erdélyben itt-ott most is megvan a közvetett választási rendszer, amelynél száz választó 1 képviselőválasztót küld ki. Fölvetette itt az ideát, vajjon valamiképpen ezt a jogmegszorítást nem lehetne-e átvinni az általános választói jog keretei közé is. Az ötlet ellen Széll Kálmán tiltakozott a legenergiusabban.

— Ez képtelenség — mondta. — Általános választói jogot nem lehet megszükitő intézkedések fentartásával alkotni. Hanem keresni kell módot, hogy a nemzeti érdekek veszélyeztetése nélkül kapjon Erdély választói reformot.

Amint értesülünk, a kérdést úgy oldják meg, hogy a választókerületek beosztásánál számos erdélyi határkerületet szomszédos magyar kerületekbe olvasztanak annyira, hogy a jövőben Erdélynek kevesebb képviselője lesz, mint eddig volt. De — nem tartják fenn a megszükitő intézkedéseket . . .

Az obstruktorok.

A jövő hét elején, kedden vagy szerdán küldi szét *Justh Gyula* képviselőházi elnök a házszabályrevízió újból való megvitatására hivatott szűkebb pártközi konferencia tagjaihoz a meghívókat. A konferenciában a disszidenseket *Lengyel Zoltán* és *Farkasházy Zsigmond*, a nemzetiségieket *Mihályi Tivadar* fogja képviselni. Meghívót kap minden valószínűség szerint *Bánffy Dezső* báró is. Kivülük tizenkét koalíciós képviselő vesz részt az értekezleten, amely tárgyalni fogja az

egész elintézett anyagot: az eredeti indítványt, *Nagy Emil* kompromisszumos indítványát, *Kmety Károly* kikapcsolási kérését és egy új indítványt, melyet *Thaly Ferenc* készített s mely enyhíteni akarja az eddigi tervezetek szigorúságát.

Thaly Ferenc körül máris erős csoport áll, de több mint valószínű, hogy az indítvány a pártközi konferencián nem talál többséget, amint hogy kétség sem fér ahhoz, hogy ez a tanácskozás is meddő lesz s nem vezet pártközi megállapodáshoz. A kormány a delegációs ülészek után, 18—20 óra körül el akarja kezdeni a házszabályrevízió tárgyalását, amely előtt az összes javaslatokat, amelyek a Ház előtt vannak, vissza fogja vonni.

A tárgyalást — hacsak váratlan komplikációk be nem következnek — eddig a következő ellenzék obstrukciója fogja megnehezíteni: 8 disszidens, 4 demokrata, 2 újpárti, 26 nemzetiségi. Eddig még bizonytalan, miképen viselkedik azzal szemben a függetlenségi párt s nagy kérdés, idejében bejutnak-e a Házba a horvát képviselők? Ha ez az eset bekövetkezik, akkor a házszabályrevízió miatt támadt obstrukció végét be sem lehet látni. Ha a harc a horvátok nélkül folyik, akkor husvétig valószínű, hogy határozottá válik a revíziós indítvány.

A tengerészeti albizottság.

A delegáció tengerészeti albizottsága *Thoroczky Miklós* gróf elnöklésével ma délután ülést tartott, amelyen a tengerészeti költségvetést tárgyalta.

Montecuccoli Rudolf gróf tengernagy beszéde után

Zichy Miklós gróf engedélyt kér, hogy felszólalhasson, mert nem tagja a bizottságnak. Az engedély megadása után több sérelmet sorol fel a paritás rovására a haditengerészet köréből.

Kmety Károly hangsúlyozza, hogy a delegációban és albizottságaiban nem szabad más nyelvet használni, mint a magyart, eltekintve a horvátoktól, akik a magyar mellett a horvát nyelvet is használhatják. Ez nemcsak a bizottság tagjaira vonatkozik, hanem mindazokra, akik bármiféle jog, vagy kötelezettség alapján felszólalnak. Kifogásolja a tengerészet több intézményét, amely kizárja a paritás érvényesülését.

Felszólaltak még *Miklós Odön*, *Szabó István*, *Okolicsányi László*, aki több kérdésre kér felvilágosítást.

Azután *Montecuccoli* gróf hosszabb beszédben válaszolt a felhozott sérelmekre.

Kmety Károly nem tartja kielégítőnek *Montecuccoli* válaszát, különösen a cimer és lobogó kérdésében, mert e kérdésnek törvényes jogát kétségessé tenni nem szabad.

A bizottság hosszabb vita után a költségvetést úgy általánosságban, mint részleteiben elfogadta.

A delegáció ölső plenáris ülése csütörtökön délután lesz.

HIREK.

Rimek egy nászhoz.

Széchenyi László gróf mai esküvőjén *Wanderbilt* veje kénytelen volt a tolokodó kíváncslaktól menekülni. Meg se csókolhatta a nejét.

I.

Husz rendőr áll a járda szélén,
És hatvan a templom mögött.
Aki egyet lép, látja rögiön,
Hogy detektívbe ütközött.
Ezernyi nép tolong az utcán,
A legázoltak száma nagy,
És van hörgés és jajkiáltás,
Ugy, hogy az ember vére fagy.

A kodakoknak csattogása
Pofonok vad zaját a vesz,
Az emberek egymásra másznak,
Ez ordít, az meg boxerez.
Vad harci zaj, amerre ellátsz
S a dulakadás egyre nő.
Ime, óh nyájas olvasóm:
Ez a *Wanderbilt*-esküvő!

II.

Ah, édes gróf, én meg nem tenném,
Amit az esküvőn kegyed.
A legvadabb fantáziával
Nem képzelnek ily helyzetet.
Ön esküszik. Arája szépség,
És hogy szerelmes: semmi kétség.
A lánynak *Wanderbilt* az atyja
És ön csak meg se csókolhatja!

Énnám ez nem fog megenni,
Arról akár váltót adok.
Én el nem engedném a csókot,
Mert abból csak használ a sok.
Ne vegye, kérem, henccegésnek,
(Csak a rideg tényt vázoló):
A lánynyal én nem esküszöm meg,
De pap nélkül is csókolom!

—zab.

— Politika és tánc. *Zágrábból* jelentik: Politikai okokból az idén több nagyobb táncmulatság elmarad. Az egyetemi hallgatók bálja, amely a horvát főváros egyik legnagyobb táncestélye szokott lenni, nem tartható meg azért, mert a hadtestparancsnok megtiltotta a katonai zenekaroknak, hogy a mulatságokon közreműködjenek. Mivel pedig *Zágrábban* polgári zenekar alig van, cigány pedig ott ismeretlen fogalom, a nagy bál elmaradt. A hadtestparancsnok ezen intézkedését arra vezetik vissza, hogy az új bán, *Rauch Pál* báró bevonulása napján, mint annak idején részletesen megirtuk, a tisztek és az egyetemi hallgatók között összetűzés volt.

— Elhunyt képviselő. *Budapesti* tudósítónk jelenti: *Betegh Imre*, a déli kerület országgyűlési képviselője ma Budapesten a *Hertzel* szanatóriumban hosszas betegség után meghalt. Az elhunyt képviselő a nemzeti párthoz tartozott és mindvégig *Apponyi* rendületlen bive volt, követte a szabadelvű pártba, majd a függetlenségi pártba is. A legutóbbi választásokon kerülete egyhangulag választotta meg.

— Levették a magyar cimert. A „nemzeti” kormány újabb vívmányával tetézte eddig elért sikereit. Amit a horvátok sem a gyűlölt, labancnak csufolt szabadelvű éra alatt, amikor a mindenkori kormány szekerét tolták, sem a darabontkorszak idején el nem érhettek, azt most, midőn

a kormány legerősebb ellenzékét képezik, ezüst tálcán viszik eléjük. A hirdás mindössze két sorból áll, de azt jelenti, hogy a magyar államiság jelvénye Horvátországban megszűnt létezni. Zágrábból táviratozzák: Ma alkalmazták az összes hivatalos épületeken az új címet, amelyen csak horvát felírás áll.

— Változás az aradi villamostársulatnál. A mint a P. N. írja, *Gulácsy Kálmán*, a ki a *Részvénytársaság villamos és közlekedési vállalatok számára* című társaság vezérigazgatója s mint ilyen, igazgatósági elnöke az Aradi villamosági részvénytársulatnak, vezérigazgatói állásától megváltik. Helyét *Tolnay Kornél* nyug. Máv. üzletvezető fogja betölteni, aki e révén valószínűleg az aradi villamostársaság igazgatóságának is vezetője lesz.

— A törzstiszti tanfolyam megszüntetése Bécsből jelenti tudósítónk: A ma megjelent új előléptetési szabályzat következményeképp a törzstiszti rang eléréséhez nem írja elő a teoretikus képesítést. Február elsejével megszűnik a törzstiszti tanfolyam és a törzstiszti elméleti vizsgálat is.

— Dráma a piaristáknál. *Budapesti* tudósítónk jelenti: A tegnap, egy piarista pap lakásán öngyilkossá lett asszony férje, *Pap Elek* ma kijelentette, hogy a lapok az esetet a valóságnak nem mindenben megfelelően közölték. Ő nem nyilatkozhatik, mert egyetlen gyermekét nem akarja beszennyezni, aki sohase fogja megtudni, hogy mi történt. Tegnap tárgyalt a piarista rend főnökével, aki figyelmeztette, hogy gyermeke és a rend becsülete érdekében ne keresse a nyilvános botrányt. Ő meg is ígérte, hogy nem szól senkinek, nem is mondja el hát, hogy hetek és hónapok óta milyen mozgólényképek játszódtak le előtte a piaristák kapujában. Ő azonban viszont azt kérte, hogy *Kovács Antal* igazgatót, akinek szobájában felesége öngyilkos lett, okvetlenül távolítsák el a piarista rendházból, mert ott nincs többé helye. A rendfőnök ez meg is ígérte, de előbb tanácsosokkal fog ez ügyben beszélni s csak aztán intézkedik. Az öngyilkos asszony temetése holnap délelőtt lesz. A súlyosan megvádolt igazgató, *Kovács Antal* úgy nyilatkozik, hogy *Papné* vallási tevélyben szenvedett és őt fia érdekében kereste fel akkor, midőn legutóbb nála járt. Az öngyilkosság előtt azt mondotta neki az asszony, hogy rendkívül fontos mondani valója van, kéri, hogy zárja be az ajtót, nehogy őket valaki zavarja. Neki *Papnéval* soha viszonya nem volt, ezt férjének is megmondotta akkor, mikor ez nála megjelent.

— *Matuzsálemek* halála. *M. Szigetről* táviratozzák: *Tisza-Karácsonyfalván* *Bródy Sándor* gazdálkodó 101 éves korában meghalt. Az elhunyt végigküzdötte a szabadságharcot és Petőfivel is szolgált egy táborban. Utolsó napjait életvidám volt. Fianál, *Bródy Jánosnál*, ki atyjával együtt harcolt a szabadságharcban, élte legutolsó napjait. Pakról jelenti: *Glanz Mór* zsidó templomszolga ma 104 éves korában meghalt. Ő maga 104 évesnek vallotta magát, azonban azt hiszik, hogy idősebb volt, mert a község legöregebb emberrel is aggkorúnak ismerték *Glanzt*.

— Eljegyzés. *Grósz Armin*, a *Neman-gyár* tisztviselője, eljegyezte *Stern Irma* kisasszonyt Debrecenből.

— A tenorista szerencsése *Budapesti* tudósítónk jelenti: *Lunnardi*, az operaház tenoristája majdnem áldozata lett annak a nagy vasúti katasztrófának, amely a múlt héten Olaszországban történt. *Lunnardi* impresszárlójával, *Müller Károly*lyal hangversenyköruton volt Olaszországban és a szerencsétlenség előtti na-

pon *Milánóban* tartózkodtak. *Müller* kérte a tenoristát, hogy utazzanak Genuába az este nyolc órakor induló vonattal. *Lunnardi* azonban kijelentette, hogy igen jól érzimagát itt és este még egy nagyot akar mulatni, de holnap reggel ugyanis indul egy vonat Genua felé, azzal utazhatnak. *Müller* engedett *Lunnardi* kívánságának és az éjet egy milánói szállóban töltöttek. Másnap reggel értesültek csak a lapokból, hogy az a vonat, amelyen nekik este utazniok kellett volna, kisiklott és számosan életüket vesztették. A katasztrófa leírását olvasva valóssággal rosszul lettek, ha rá gondoltak, hogy csak egy véletlen következtében menekültek meg a biztos haláltól. *Lunnardi* ekkor bevallotta, hogy reggel nem is megy Genua felé vonat és ő csak hazudott impresszárlójának, hogy ittmaradásra bírja. Ha akkor *Müller* *Lunnardit* mégis utra készített, ma mindketten holtan feküdnének a gennal temetőben.

— Halálozás. Tegnap meghalt özv. *Maffei* Jánosné szül. *Prág Franciska*, akinek temetése holnap délután a Nagy-körut 12. számú házból róm. kath. szertartással fog végbemenni.

— Szerencsétlenség egy bányában. *Dévaról* jelenti: A galéri kincstári vashányában nagy földomlás történt. A munkások nagy része szerencsére már eltávozott a tárnákból, de a földomlás az ott maradt tizenhat embert eltemette. A nyomban folyamatba tett mentési munkálatok folytán tizennégy órai szakadatlan munka után sikerült a földet eltávolítani és az összes munkásokat élve kimenteni.

— Előjáróság választás Máriaradnán. *Máriaradnán* tudósítónk írja: Ma délelőtt volt *Máriaradnán* az előjáróság választása. A választáson *Bécsy Dezső* főerdész elnökölt. Megválasztották: községi bírónak *Zsuzsa Györgyöt*, az eddigi bírót közfelkiáltással. Törvénybíróvá: *Milli Miklóst*, pénztárossá *Pányi Simeont*. Esküdtekké: *Jermész Valért* és *Zsuzsa Páveit*. Közgyámmá *Schlanger Ignácot*.

— Letartóztatott földbirtokos. *Eszékről* táviratozzák: *Jovanovics Marko* pakraci földbirtokos, aki karácsony előtt többszöri váltóhamisítás, valamint 100,000 koronát túlhaladó adósságok hátrahagyásával eltűnt, tegnap visszatért Pakrácra. Azonnal letartóztatták és átadták a törvényszéknek. Birtokában 1775 korona készpénzt, egy revolvert és száz töltényt találtak.

— Szerencsétlen esés. Szemlakeről írja tudósítónk: A községi bíró választást megelőző este a választók korcsmárol-korcsmára jártak muzsika szó mellett. Közük volt *Gána Péter* lelkész is, aki egyik korcsmából kijövet oly szerencsétlenül esett el, hogy a lábát eltörte. A törés oly veszedelmes természetű, hogy valószínűleg a lábat a combnál amputálni kell.

— Új ügyvéd. *Baruch Hugó* dr., aki hosszabb ideig működött mint ügyvédjelölt Aradon, tegnap kitüntetéssel tette le az ügyvédi vizsgát Marosvásárhelyen. Az új ügyvéd Aradon nyit irodát.

— Köszönetnyilvánítás. A ségai szegénytanulók konyhája javára az „Arad-csanádi Takarékpénztár” 30 kor. adományozott. A nagylelkű adományért hálás köszönetet mond a testület nevében *Lantos Miksa* tanító.

— Orvosválasztás Kunágótán. *Kunágótai* tudósítónk írja: Két év óta üledszőr üresedett meg a kunágótai községi orvosi állás. A községi előjáróság most *Morvay János gyulai* kórházi orvost kérte fel arra, hogy pályázzék. *Morvay* dr. engedett az előjáróság kérelmének és tegnap egyhangulag meg is választották.

— Kirabolt pályaudvar. *Helsingforsból* jelenti: Két vasúti tisztviselőt, akik a teherpályaudvarról két pénzzel telt ládát vittek a főpályaudvarra, ma délután négy fellegyverzett rabló megrohant. Utóbbiak az egyik tisztviselőt megölték és az egyik ládát 800 márka tartalommal elrabolták. A tettesek elmenekültek.

— Jótékonyág. *Pick Ernő*né urnó, a néhai édesanyja ravatalára szánt koszoru megváltására, husz koronát adományozott az *Aradi Közlöny* kiadóhivatala útján az *aradi ízr. néphonynának*. Az adományt rendeltetési helyére juttatjuk.

— Rumcompositio 1 literhez 20 kr. *Litör* aroma 1 literhez 30 kr. *Vojtek* és *Weisznál*. 191

KOZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Borkiállítás Ujszentannán.

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, január 28.

A *Délmagyarországi Földmívelők Gazdasági Egyesületének* ujszentannai fiókjá ma Ujszentannán borkiállítással kapcsolatos vándorgyűlést rendezett. Délelőtt kilenc órakor Elek-ről különvonattal jött az *eleki* testvéregyesület, *Wittmann János*, a délmagyarországi földmívelők gazdasági egyesülete elnökének vezetésével. A vendégeket *Vass Dezső*, Ujszentanna község jegyzője üdvözölte, amire *Wittmann János* szívélyes szavakkal válaszolt. Délelőtt tíz órakor a római katolikus templomban *Nagy József* pankotai plébános nagymisét szolgáltatott. A mise után vette kezdetét a vándorgyűlés, *Hell János*, az ujszentannai fiókegyesület elnökének vezetésével. A megnyitóra *Wittmann János*, mint a délmagyarországi földmívelők egyesületének elnöke tartott nagyszabású beszédet. *Jausz Oszkár*, a ménési állami vincellériskola igazgatója a bortermelésről tartott hosszabb, szakszerű előadást. *Szabó Zoltán*, az aradhegyaljai szőlősgazdák egyesületének elnöke lelkes, nagy hatást keltett beszéddel buzdította a gazdákat az okszerű bortermelésre. Végre *Dold Gyula* titkár fölolvasta a borkiállítás díjának fölosztását. A díjakat a következők kapták:

Ó-borok: Első díj, ezüst érem: *Emineth István*, *Adelmann Károly*, *Gantner Károly*. Második díj, bronz érem: *Adelmann Károly*, *Hübner György*, *Eberlein József*. Harmadik díj: *Butinger Nándor*, *Eberlein József*, *Zimmermann Ádám*, *Gantner Antal*, *Arnold Nándor*, *Scherer M. Károly*, *Lulay Mihály*.

Fehér hegyi borok: Első díj, ezüst érem: *Gantner Károly*, *Szabó Béla*, *Zimmermann Antal*, *Höningesz Titusz*. Második díj, bronz érem: *Bleiziffer Teréz*, *Emineth István*, *Osztner Nándor*, *Kerner Ferenc*. Harmadik díj: *Müller József*, *Kell Mihály*, *Adelmann Lipót*, *Adelmann József*, *Müller Jakab*, *Gantner Vilmos*, *Hübner György*, *Prinzinger Mihály*, *Hell József*, *Szilbereisz Simon*.

Kerti fehér borok: Első díj, ezüst érem: *Szilbereisz Simon*, *Hell Rozália*. Második díj, bronz érem: *Hübner István*, *Lucz János*. Harmadik díj: *Heber Antal*, *Hell János*, *Bartelmi Antal*, *Mandl Ferenc*, *Müller József*, *Ackermann Katalin*, *Adelmann Lipót*, *Gantner József*, *iff. Hell János*, *Mayer Keresztély*.

Siller borok: Első díj: *Szentendrey Béla*, második díj: *Gantner Károly*.

A borkiállítás után társasvacsora volt, amelyen *Wittmann János* elnök és *Vass Dezső* községi jegyző tartottak felkösztöntöket. A banketet hajnalig tartó tánc követte.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az *Aradi Közlöny* távirati tudósítása. —

Budapest, január 28.

Uszlettelen. Változatlan árak.

Az árak 50 kilónként számítva:

	Déli zárlat	5 órai zárlat
Buza áprilisra	12.30—12.31	12.32—12.35
Buza októberre	10.60—10.61	10.64—14.65
Zab áprilisra	8.11—8.12	8.10—8.11
Rozs áprilisra	10.35—10.36	10.25—10.26
Tengeri májusra	6.94—6.95	6.92—6.93

Zárul 5 órakor:

Oszták hitelrészvény	642.75
Magyar hitelrészvény	775.25
Közuti vasut részvény	569.—
Városi villamos vasúti részvény	279.25

IDEGENEK ARADON

— Január 29. —

Fehér Kereszt-szálloda. Vertán Péter mi iszteri titkár Budapest. — Bors Emil bankigazgató Déva. — Hegedüs Illés igazgató és neje Déva. — Pfeifer Ignác műegyetemi tanár Budapest. — Klein Hugó vegyész-mérnök Budapest. — Hercz Arnoldné és leánya Petrozsény. — Ornstein Lipót kir. állatorvos Borszaszud. — özv. Tarján Ilona és családja Szászváros. — Lantos József birtokos és neje Szentest. — Kmetykó Lajos gazdálkodó és családja B-Csaba. — Gráb Emil igazgató Zenta. — Stein Andor titkviselő Szt. Miklós. — Serényi Odön dr. orvos és neje Szászváros. — Singer Antal kereskedő Obéba. — Geel Ede gyáros és neje Frankfurt. — Hercel Dénes gyáros Frankfurt. — Tasszig Andor mérnök Liptószentmiklós. — Balog István építész Zombolya. — Baloneszku Tódor birtokos Orsova. — Farkas Antal jegyzősegéd Makó. — Günhut Manó kereskedő Versec. — Bund Géza kereskedő Versec. — Vári Sándor gazdász és neje Monor. — Molnár Mór bérlő Nagyvárad. — Schneller Antal mérnök Hódmezővásárhely. — Vukovics Árpád birtokos Szabacka. — Goda Mór vállalkozó Teplic. — Stösszel Kálmán igazgató Feketebátor. — Székács György birtokos és neje Szamosújvár. — Friedman Adolf bérlő Oroszlámos. — Kardos Simon bérlő és neje Oroszlámos. — Reib Bertalan vezérigazgató Sopron. — Gavroivics Miklós nagy iparos Sopron. — Horvát Mihály és neje Pétegyháza. — Fodor Gyula kereskedő és családja Rimaszombat. — Lövinger Miksa kereskedő Batászfalva. — Gergely Ferenc utazó Budapest. — Fenyő István utazó Budapest. — Lorenz Adolf utazó Budapest. — Steiner József utazó Budapest. — Preisz Franciska utazó Budapest. — Popper Bernát utazó Budapest. — Friedman Géza utazó Budapest. — Eder Mihály utazó Bécs. — Eiselt Rudolf utazó Bécs. — Vécsey Sándor utazó Bécs. — Veil Gusztáv utazó Bécs. — Breitigáni Ignác utazó Bécs. — Hegedüs Emil utazó Temesvár. — Krisztánics Vilmos utazó Temesvár.

Központi-szálloda Gombossy Alfréd földbérlő Csáktornya. — Solyom Béla birtokos és neje Turnszeverin. — Kenderessy Ferenc birtokos és neje Szálaspatak. — Kisfalussy Mihály kir. főmérnök Budapest. — Hány Agoston birtokos Bánhegyes. — Kneszabel József dr. ügyvéd Budapest. — Zsided József taxitőr Pankut. — Simon Károly igazgató Budapest. — Blacha Manó főfelügyelő Budapest. — Menezs Géza főmérnök Kassa. — Benjen Bertl magánzó Bártfa. — Rotter Zsigmond utazó Budapest. — Korán Vince utazó Budapest. — Semel József utazó Budapest. — Lefenburg Antal utazó Budapest. — Czupka Lajos utazó Budapest. — Frommer Armin utazó Budapest. — Schön Gyula utazó Budapest. — Hellman Zsiga utazó Budapest. — Berger Rezső utazó Budapest. — Berger Fülöp utazó Budapest. — Bródi Mór utazó Budapest. — R. zsa Lajos utazó Budapest. — Kell Ignác utazó Budapest. — Maté László utazó Budapest. — Stern Samu utazó Budapest. — Weisz Lajos utazó Budapest. — Gerő Árpád utazó Budapest. — Adler Ignác utazó Krakkó. — Feigelstop Miksa utazó Bécs. — Fodor Béla utazó Budapest. — Lederer Dezső utazó Budapest. — Hirsch Ignác utazó Budapest. — Blau Rezső utazó Budapest. — Grósz Salamon utazó Budapest. — Horváth Sándor utazó Budapest.

Vass-szálloda. Wiener Mór utazó Budapest. — Daimel Péter hivatalnok Arad. — Mayer M. utazó Grätz. — Benedek G. utazó Fehérvár. — Schrántz Ede utazó Budapest. — Gold Jónás utazó Budapest. — Herman Béla magánzó Szeged. — Gerber Péter iparos Szeged. — Hoffman M. utazó Budapest. — Daimel Elek magánzó Bataaszék. — Hauner Ede doktor Budapest.

Nemzeti Színház

Szerda, 1908. évi január hó 29-én.

B) bérlet. B) bérlet.

Bárdos Irma, a temesvári színház primadonájának felléptével:

Varázskeringő.

Operette 3 felvonásban. Irták: Dörmann és Jacobsohn. Fő-ditotta: Mérei Adolf. Zenejét szerzette: Strauss Oszkár.

SZEMÉLYEK:

XIII. Joachim Szathmári A. Niki, hadnagy Faludi K.
Helena, leánya Bárdos Irma. Friderika Zalai Margit.
Lotár, öccs Leőveji Leo. Steingruber Kállai József.

Közdete este 7 óra és fél órakor.

URANIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadságtér mellett.)

Ma szerdán, 1908. január hó 29-én

Műsor:

1. A boszorkány titka.
2. Kellemetlen tévedés.
3. Angéla.
4. Rózi férjhez megy.
5. Női kocsisok.
6. A halász álma.
7. Iramszarvasok.
8. A tenger titkaiból.

Előadások délután 5, fél 7, és este fél 9 órakor.

Cukraszda.

Előadás alatt a cs és kir. 33. gyalogezred zenekara játszik

ELŐADÁS

Limbeck János és fia

első magy. kir. szab. ércokporsó-gyára és temetőrendező intézetéből.

Nesnera Aladárné szül. Maffei Bella, Maffei Géza, nagy a maguk, a maguk az auro az nevén is fájdalom el mag közt szíval udjác s fírón szer tet es felej be ezen jó édes any, angó, nagyanya, lesvér, sógor és rokon

özv. Maffei Jánosné

szül. Prág Franciska urnőnek,

f. évi január hó 27-én déli 12 óra kor, éle tének 68 évében, rövid szenvedés után történt természetes szünetülét.

A boldogult földi maradványait január hó 29-én d. u. 3 óra kor fegnak Nagykör ut 12 számú házban a római k. th. szer tartás szerint be-zenéleni és a föld te mezőben levő család sírjában ócsa nyugalomra teteni.

Az engedélyt szent mise a boldogult leki udó-ert január hó 30-án d. e. 10 óra kor fig a fő. Mian rita-nyak szentegy házában az egy-k Uránia bema a tani.

Aldás emlékére!

Arad, 1908. január 27-én.

Nesnera Aladár, veje. ifj. Nesnera Aladár és neje szül. Boros Anna, Seres Barnáné szül. Nesnera Ida és férje Seres Barna. Nesnera Odön, unokái. Smay István születt Prág, Anna és férje Smay István, Prág Bonifác és neje, Prág Lajos és neje, özv. Prág Józsefné, testvérei, sógor és sógorónéi.

Pénzének ellensége,

ki azt francia pezsgőért szőrja, mikor egyenértékű hazai terméket sokkal olcsóbban kaphat.

Köszönetnyilvánítás.

Álélirott mélyen gyászoló család fájdalmas hangon mondunk köszönetet mindazon nemesszívü rokon, ismerős és jóbarátainknak, kik feledhetlen jó édes anyánk özv. Nagy Jánosné szül. Bones Julianna urnőnek f. hó 28-án végbement temetésén oly nagy számmal megjelenésük által fájdalmainkat enyhíteni kegyesek voltak, de különös köszönetünket nyilvánítjuk mindazoknak is, kik a boldogult ravatalára koszorut elhelyezni szivesek valának.

Arad, 1908. január 29.

A mélyen gyászoló Nagy-család.

789

Földes Kálmán

orvosi laboratoriuma

Aradon, Deák Ferenc-utca.

Vegesz:

hugy, köpet, bélsár, gyomor-tartalom és hányadék, vér, koros folyadék-gyülemek, epe és huygóképződmények, nem-i szervek váladékai, torok lepedék, ondó, anyatej és kor-szövet-tani vizsgálatokat mér-sekelt díjazásért. 271

842 TELEFON 842

Villanycsengő

javitásokat

villanyvilágítási

bevezetéseket szaksze-rüen eszközöl 261

Kalmár József

Arad, Salacz-utca 2.

Uj cipész-üzlet!

Van szerencsém a n. é. közön-ség szives tudomására hozni, hogy **Batthyány-utca 32. szám alatt egy a mai kor igényeinek megfelelő cipész-üzletet**

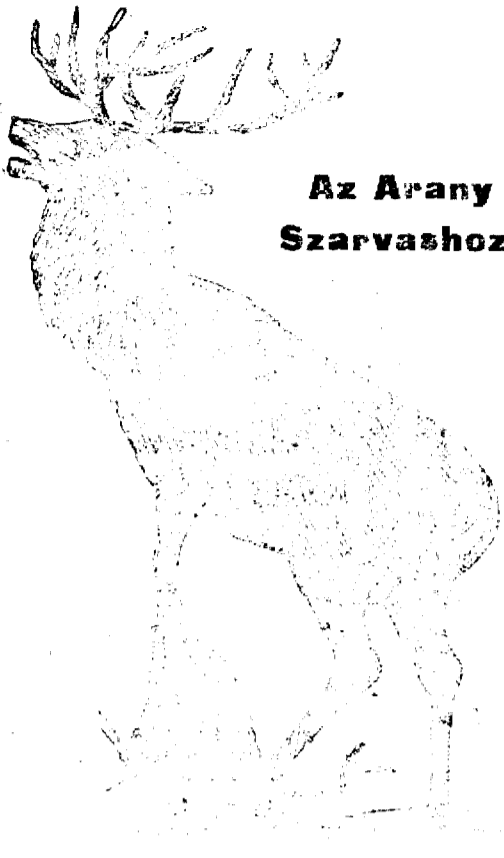
nyitottam, hol ugy a rendelések, mint kész munkák a legjobb mi-nőségü anyagból, a legdivatosab-ban készülnek.

Ugyszintén a javítások ponto-san és azonnal készítettnek.

A n. é. közön-ség b. pártfogását kérve, tisztelettel 426

Márton György,

cipész.

**Az Arany
Szarvashoz.**

Palermo pörkölt kávé

DÜRR GUSZTÁV fűszerkereskedéséből

Arad, a városházával szemben.

A kávé kedvelői körében — s ugyan kik nem tartoznak ezekhez — egyenesen feltűnést kelt egy zamatos ízű kávékeverék, mely Dürr Gusztáv fűszerkereskedéséből kerül forgalomba. Ez a kávé, amely úgy tees, mint fekete kávénak valami fenomenális finom ízt és aromát kölcsönöz, igazán hivatva van arra, hogy minden ház asztalán ott legyen. Speciálitása, hogy az idegekre nem ártalmas. Szapora és igen kiadó, ami maga a háziasszonyok szemében igen nagy előny, de tekintve egyéb jó tulajdonságait, hivatva van minden más kávé háttérbe szorítani.

A tulajdonos cégnek gondja van arra is, hogy ez a kitűnő kávékeverék hetenkint kétszer friss pörkölésben kerüljön a közönség elé s hogy minden háztartás megszerezhesse, $\frac{1}{4}$ és $\frac{1}{2}$ kilós csomagolásban a cég nevével ellátott ólompecséttel bezárva kerül forgalomba.

Az utóbbi időben, mikor a kávéban is, mint az élelmiszerben általában, a hamisítások napirenden vannak s a festett rossz és olcsó kávéból a közönség alig tudja megkülönböztetni a finom kávé, valóságos áldásnak nevezhető a Palermo pörkölt kávé, mert aki egyszer vásárolt és ivott ebből a kávéból, meg lehet győződve, hogy mindig ugyanazt a jó minőséget kapja.

Azok, akiknek még nem volt módjukban e kávéból fogyasztani ajánlatos egy próbavásárlás, ez a legjobb meggyőződés-mód arra, hogy teljesen jó az egészségére nem ártalmas, még mindenki által, akik e kávéból vásároltak kedvelt cikket kap.

Dürr Gusztáv fűszerkereskedése óriási napiforgatma mellett jelentős üzletet tud kimutatni a Palermo pörkölt kávé eladásából s az, hogy a cégnél egész külön osztály foglalkozik e kávé pörkölése, csomagolása,

osztályozása és kiszolgálásával, bizonyosága egyrészt a kávé kedveltségének.

Messze vidékre is szívesen és sokan ho-

zatják a Palermo pörkölt kávé, azért Aradon, a megyében és a szomszédos megyék és azok közeli községeiben minden háznál főként ott

kellene találni ezt a kávé, mert városunk eme speciális kávékeveréke megérdemli, hogy mindenki első sorban méltassa pártfogására.

Friss választék mindenféle déli gyümölcsök, csemegék, teasütemények és bonbonokból!
Elsőrendű üzlet, mindenből legjobb és legfrissebb áruk.

Idei aratású legjobb teák. — Jamaika, Demarara, Cuba rumok.

787

Persgőborok, likörök és mindenféle sajtok nagy raktára.

Városi és megyei telefon szám 118.

Tessék üzletemet felkeresni, meg fog győződni arról, hogy ruhaszövet szükségletét nálam

Kitűnően veheti meg.

Szőrme bocák 3 kor., 4.50 kor. és egészen nagy 7 korona.

Igen szép szőrme-karmantyuk (muffok) 3.50 kor. darabja. **Jó meleg keztyűk 25 krajcár párja**, minden színben. Maradékok blousoknak 1 kor., 1.50 kor. 2 kor. és 3 kor. darabja. Berliner sálók 95 krtól feljebb minden árban.

Készpénz vásárlásnál 5% pénztári engedményt nyújtok!

Kirakataim megtekintését mindenkinek ajánlom, mielőtt szükségletét beszerezné; meggyőződik, miszerint áraim minden versenyt kizárnak.

Szolid, figyelmes és pontos kiszolgálásról előre is biztosítom vevőimet. Számos támogatást kér

12

Kiváló tisztelettel

HOFFMANN SÁNDOR

Arad, színház-épület.

Telefon szám 10.

Telefon szám 10.

APRÓ HIRDETÉSEK.

A „Freytag“-féle világhírű

„Diatomea“ (legtökéletesebb égető apparátus), valamint „Juvel“ és „Tip-Top“ is, szintugy égetésre való fatárgyak kaphatók **Kerpel Izó** könyv- és papirkereskedésében, Aradon. 212

Egy ház eladó kerttel

Virág-utca 6-ik szám. — Értekezni lehet Vadászkürt-utca 1. szám és Illés-utca 117. szám alatt. 697

Kész butor eladás!

Ajánlom a n. é. közönségnek — felette mérsékelt ár mellett — kitűnő minőségű modern butoraimat. Arad, Kápolna-utca 6/b. **Varga József.** 749

Vaszkó-Gilányi Vezérkönyv,

kitűnő segédkönyv magántanulóknak, a négy polgári osztályból való vizsga sikeres letételére. A két kötet ára 8 kor. **Inguusz I. és Fia** könyvkereskedésében Arad, Weitzer János utca. 201

Eladó

1 használt Wertheim Cassa, egy új 75 frtos Singer varrógép 30 forintért. Bildhauer, Orczy-utca. 782

1-2 jöberkölcű fiu

tanoncnak felvétetik Göbel Károly sőtődjében, Világoson. 788

Tanárjelölt

vagy 8 reált végzett egyén keresetük vidékre 2 fiuhoz, aki képes őket magánvizsga alkalmával eredményesen levizsgáztatni. Hegedűoktatásra képesek előnyben részesülnek. Cim a kiadóhivatalban. 786

A „Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete“

ez évi

rendes közgyűlését

f. évi március hó 8-án d. e. 10 órakor tartja meg Budapesten, az intézet saját házában, V., Géza-utca 2. szám alatt.

Napirend:

1. Az évi üzleteredményről szóló igazgatósági és felügyelő-bizottsági jelentés tárgyalása
2. A zárszámadások felülvizsgálása és az évi mérleg megállapítása.
3. A tiszta jövedelemről való rendelkezés.
4. A kilépés folytán megüresedett három igazgatósági tagsági hely betöltése.
5. A felügyelő-bizottság tagjainak megválasztása és díjazásának megállapítása.
6. Esetleges egyéb indítványok.

Az alapszabályok 27. §-a szerint az intézeti adósok is tagjai lévén az intézetnek magukat a közgyűlésen az alapszabályok 28. ik szakasza értelmében törvényhatóságoként tartott gyűlésükön választott meghatalmazottjaik által képviselhetik s záloglevélkölcseiknek együttes összegének minden 500.000 koronája után egy-egy képviselőt választhatnak, azonban kizárólag csak az intézeti tagok köréből. — Felhívtnak emellett Arad megye területén lakó intézeti adósok, hogy amennyiben magukat a fentjezett napon tartandó rendes közgyűlésen képviselteni óhajtják, az általuk összesen felvett 4.250.000 koronányi záloglevélkölcseik után 8 képviselő megválasztása céljából Dr. Robitzek Agost intézeti ügyész irodájában Aradon Weitzer János-utca 10. sz.) f. é. február 8-án d. e. 10 órakor tartandó **választó gyűlésen** megjelenni s részvételi jogosultságuk igazolására fizetési könyvüket magukkal hozni szíveskedjenek. 784

Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete.

(Utánnycmás nem díjaztatik.)

Több mint 25 év óta elismert leglocoőbb bevásárlási forrás!

Kilényi C. és Társa

divat. kézmű, rövidaru és fehérmű üzlete

a „kék golyóhoz“

Arad, József főherceg ut II. szám (Karolina-utca sarkán.)

Nagyon olcsó árban árusítatnak: vásznak, divatszövetek, blous selyem, barchetek, trikó ingek és nadrágok, sapkák, keztük, harisnyák, cipők: gyermek ruhák, női és férfi ingek, nyakkendők, ágyterítők, paplanok, esőernyők, stb. 515

Legolcoőbb bevásárlási forrás!

Telefon 595.

385

Diamant Ferenc

elektrotechnikai üzlete

Arad Atzél Péter utca 2.,

a színház főbejáratával szemben. Bohus-udvarban.

Villanyvilágítási, erőátvitel, telefon és csengő berendezés és javításokat szakszerűen és legolcoóbban végzem. Báz- és villanycsillárok legmodernebb kivitelben.

Továbbá Auerégek, hengerek, villanykörték, ivilámpaszemek, tulipánok, gyöngyrotok, ernyők és szerelési anyagok legjobb minőségben gyári árakban kaphatók.

Fajtiszta riparia portalis alanyon oltott, elsőrendű, duggyökérszerű bor- és csemegétau 296

szőlő-oltványokat,

valamint gyökeres riparia portalis

szőlő-vesszőket

bármely mennyiségben szállít

HÁMORY GAZDASÁG

szőlőoltvány-telepe Arad.

Bővebb felvilágosítással és árajánlattal szívesen szolgál

Deák Ferenc-utca 3. szám alatt.

Telefon 229.

Szabadság-tér 3. sz. a
II. emeleten

utcai

nagy lakás

május 1-re, esetleg
előbbre 788

kiadó.

Kiadó

egy

terem

mellékhelyiségekkel klub,
esetleg irodahelyiségnek
a Szabadság-tér legfor-
galmosabb helyén.

Bővebbet a kiadóhiva-
talanban. 729

Aradi vasipari részvénytársaság.

Hirdetmény.

Az „Aradi Vasipari Részvénytársaság“ részvényeire még hátralékos részvénytőke befizetésére az igazgatóság az alapszabályok 5 § a értelmében ezennel határidőt tűz 1908. évi március hó 3 ikára.

Felhívtnak a t. részvényesek, hogy ezen határidő alatt a részvényekre a még hátralékban lévő összegeket annál inkább befizetni sziveskedjenek, minthogy ellenesetben az alapszabályok 6. § a értelmében körülirt eljárás alkalmaztatni és a részvények megsemmisítése végett intézkedés tétetni fog.

Arad, 1908. január 26-án.

781

Az igazgatóság.

Haszonbérbeadó, esetleg örök
áron

eladó

Algyógyfürdő gyógyfürdő.

E nyilvános joggal felruházott gyógyfürdő Hunyadmegyében Algyógyfürdő vasuti megállóhelytől 1/4, crai távolságra egy erdőkoszoruzta, por és széltiltó védett ozonduz völgyben fekszik.

Vasas-kénes 32-90 meleg, természetes vizes két külön álló fürdőmedenczét, egy negyven kabinos nyitott uszodát és 2-2 lép-iszap (moor) fürdőt táplál.

Haszonbérbe adó: a fürdőhöz tartozó 65, a kor igényeinek megfelelőleg teljesen butorozott 5 különálló villában levő vendégszoba, teljesen berendezett és felszerelt étterem és kávéház, a fürdők jövedelmei, ezek után szedendő gyógy-és zene-díjak, valamint bér tárgyát képezik a fedett veranda olvasó, teke- és tennisz-pályák, nyári fedett táncterem, jégverem jéggel töltve, kocsiszin, istálló, stb. stb.

Előnyben részesíték s messzemenő kedvezményeket nyujtanék egy oly bérlőnek, ki huzamosabb időre bérelné a fürdőt, befektetéseivel a nivót emelné s az ujonnan vegyelemzett moort (láp föld)-et forgalomba hozná.

A fürdő esetleg elszámolásra is kiadó, mely esetben 400 korona kauciót kérek, a konyha, étterem, kávéház jövedelmei elszámolót illetné, italok, szobák, fürdők és gyógydíjjakból 1/10-ot kapna.

A fürdő örök áron is eladó volna cca 60 holdas ősparkkal és az ujonnan ültetett fiatal fenyvessel.

Értekezhetni

772

Fried Eskeles

fürdőtulajdonossal Algyógyon, ki, ha eziránt megkeresik, a fürdő megtekintése céljából Romok Algyógyfürdő állomáshozkocsit küld.